

Ročník 5 / číslo 3
březen 2016

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD

Z obsahu:

*Krušnohorský cín z mořského dna
Čtěte na str. 4*

*108 let Spolku zimních sportů
Čtěte na str. 10*

*Tip na výlet:
krokusové louky
Čtěte na str. 19*

Zámek Schwarzenberg

Už tam jsme, nebo tam budem?

Vážení čtenáři, čím jiným začít březnové úvodní slovo než starým známým rčením „březen, za kamna vlezem“, snad jediným, které v průběhu letošní zimy nezklamalo? A tak jaro zatím ohlašuje ani ne tak tah ptáků jako nevysychající proud uprchlíků.

Ten samozřejmě vyburcoval ze zimního spánku evropské politiky ke zvýšené aktivitě s cílem nalézt řešení schůdné nejen pro Evropu jako celek, ale i pro všechny další aktéry, běžence z toho nevymáje. Nebude to určitě jednoduché, jako každé rozhodování, jež vzniká pod tlakem okolností stále narůstajícího problému, který navíc vyvolává silící xenofobní, nacionalisticko-populistické tendence a nálady v zemích EU a ve svých důsledcích ohrožuje i samotnou její existenci včetně budoucího smysluplného fungování. Celý proces a neschopnost vzájemné domluvy tak trochu připomíná biblický příběh o stavbě Babylonské věže, která se právě v důsledku „zmatení jazyků“ stavitelů nikdy nedočkala svého dokončení. Poučení z historie by mělo asi patřit k základním kamenům při rozhodování lidstva o své budoucnosti.

Ale vraťme se domů. Náš kraj poctil svoji návštěvou Miloš Zeman, jeden z mála našich prezidentů, jehož preference překročily jeho věk. Svě příznivce potěšil mimo jiné i dobrou zprávou o plánovaném přílivu čínských investic. Čínské montovny vzhledem k nedostatku levné pracovní síly v Číně se přestěhují k nám do Česka, akorát s tím rozdílem, že místo Číňanů v nich budou pracovat naši lidé, kteří v budoucnu

bezesporně jistě využijí i ruská a čínská lázeňská zařízení v kraji.

Věříme, že nám odpustíte tento úvod trochu atypický vzhledem k zaměření našeho časopisu. Nejsme ale sterilní a svatí, jako ostatně nebyl ani Ferdinand Peroutka, ale myslíme si, že k důležitým věcem a událostem okolo nás je zapotřebí se vyjadřovat bez ohledu na to, kdo a jak se v tom bude nejen dnes, ale i v budoucnosti „šťourat“.

Jinak samozřejmě garantujeme, že v nastaveném trendu smyslu a obsahu Luftu nadále nebudeme nic měnit. A přání na závěr: Užijte si plnými doušky nadcházející velikonoční svátky!

Vaše redakční rada

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Téma: Dávné krušnohorské svědectví z mořského dna Thema: Ein altes Erzgebirgszeugnis aus dem Meeresgrund	4
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region	9
Sport: 108 let spolku zimních sportů Sport: 108 Jahre des Wintersportvereins	10
Ze společnosti a kultury: Masopust v lázních Jáchymov Kultur und Gesellschaft: Fasching im Heilbad Jáchymov	12
Ze společnosti a kultury: Hroznětínský masopust – viděn očima z Merklína Kultur und Gesellschaft: Fasching in Hroznětín – mit den Augen der Merklíner gesehen	13
Aktuality: Krušné horory Aktualität: Horrorgeschichten aus dem Erzgebirge	13
Když se řekne: Groš Wenn man sagt: Groschen	14
Tip na výlet: Když se louky v Drebachu zbarví do fialova Ausflugstipp: Wenn sich in Drebach die Wiesen violett färben	15

Historie: Z dějin města Schwarzenbergu Geschichte: Aus der Geschichte der Stadt Schwarzenberg	16
Hory a lidé: Zapomenutý abertamský rodák Josef Porkert Gebirge und Leute: Das vergessene Landekind aus Abertamy Josef Porkert	19
Z naší přírody: Krušnohorské lesní hospodářství (3. část) Aus unserer Natur: Forstwirtschaft im Erzgebirge (3. Teil)	20
Hory a lidé: Vzpomínka na Jana Petrlíka Gebirge und Leute: Andenken an Jan Petrlík	23
Hory a lidé: Okrsek Pyšná horské služby Gebirge und Leute: Der Bergwachtbezirk Pyšná	25
Sport: Karlův běh 2016 Sport: Der Karlslauf 2016	26
Boží Dar: 25+1 KIWI Cup se blíží Boží Dar: 25 + 1 Kiwi Cup nähert sich	27
Recept měsíce: Bramborové knedlíky – kluzky Rezept des Monats: Kartoffelklöße	28
Vážně nevázně: Jaro v zoo Pernink Ernsthaft unernsthaft: Frühling im Tierpark in Pernink	28

**Ročník 5 / číslo 3
BŘEZEN 2016**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT,
o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné poletní
V místě distributora 150 Kč/6ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6ks

Inzerce cena podle velikosti
a opakování tisku po dohodě
s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová,
Michal Urban, Pavel Andrš,
Ulrich Möckel, Eva Skalníková,
Václav Kupilík, Petr Mikšíček,
Hanuš Hron, Martin Liška

Foto na titulní stránce: Ulrich Möckel
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní akce: Eva Nduwimana
evanduwimana@gmail.com

Distributoři
Abertamy - Lenka Löfflerová
Boží Dar - Jitka Peřina, Karel Picura
Horní Blatná - Eva Chlumská, Jiří Kupilík
Jáchymov - Jaroslav Oheč
Lesná - Dana Waldsteinová
Merklín - Hedvika Roznerová
Myslivci aj. - Ivana Pečimůthová
Nejdek - Alena Veselá, Pavel Andrš
Německo - Ulrich Möckel
Pernink - Kristina Košnerová
Pottůvky - Lenka Štrauchová
Pstruží - Anna Heranová
Srní - Ivan Medek

Prodej
Abertamy - Maso Zacharda,
U Březiny, infocentrum
Boží Dar - Konzum Čáda,
infocentrum
Horní Blatná - U Gity, infocentrum
Jáchymov - muzeum, infocentrum
K. Vary - Krajská knihovna
- infocentrum
K. Vary - Z. Štréblová
Mariánská - horská chata Na Sluníčku
Nejdek - trafika, hotel Anna, lékárna
Nejdek - Jamajka, trafika Pospíšil,
infocentrum
Ostrov - Dům Kultury, Infocentrum
Pernink - U Patrika, květinářství
Pernink - benzinová pumpa,
infocentrum
Sokolov: Klášterní kostel sv. Antonína
Tisová - Kukačka
Vysoká Pec - obchod - potraviny

Další distributoři jsou vítáni!

Náklad 900 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího
vydání měsíčníku je 5. 4. 2016.

Krušnohorský zvyk – sváteční přání

V Krušných horách bývalo dobrým zvykem obejít vždy první den vánočních, velikonočních a svatodušních svátků sousedy a příbuzné v obci a popřát si vzájemně spokojené svátky. O Velikonocích se přálo: „Spokojené svátky a radostné aleluja!“

V dnešních moderních obytných blocích nebo řadových domech, kde se mnohdy neznají ani nejbližší sousedé, by takovým jednáním člověk vzbudil snad jen údiv, nechápavé kroucení hlavou nebo dokonce odmítnutí.

Po odsunu, kdy byli mnozí příbuzní a bývalí sousedé rozestěni do všech světových stran, si lidé navzájem posílali k Vánocům, Velikonocům a Svatodušním svátkům pohlednice. Pro spolkovou, ale i východoněmeckou poštu to znamenalo velký zisk, i když poštovné stávalo pouze 10 feníků.

Dnes posílání pohlednic stojí 45 centů, což je 90 feníků. Nejen kvůli vysokému poštovnému, ale bohužel i vzájemnému odizení dnes lidé sahají spíše po

telefonním sluchátku nebo počítačové klávesnici, a to nanejvýš před Vánoci. I přes tento chladný vývoj bych ovšem rád popřál čtenářům časopisů Neudeker Heimatbrief, Grenzgänger a Krušnohorský Luft k nadcházejícím velikonočním svátkům jménem spolku rodáků „Glück auf Augsburg“ spokojené svátky a radostné aleluja! A připojuji písňovou pohlednici, jejímž autorem je můj otec Pepp Grimm.

Josef Grimm

překlad: Lenka Löfflerová

Erzgebirgischer Brauch – das Festtagswünschen

Im Erzgebirge ging man früher am Morgen des ersten Feiertages von Weihnachten, Ostern und Pfingsten zu den nächsten Nachbarn und zu den Verwandten im Ort und wünschte sich gegenseitig „Gesunda Feiertooch“ (Gesunde Feiertage). Beim Osterfest hieß der Festtagsspruch: „Gesunda Feiertooch und a fröhlichs Alleluja!“

In den modernen heutigen Wohnblocks, in denen sich meist nicht einmal die Türnachbarn kennen, oder

in den Reihenhausecken, in denen sich kaum die Nachbarn der nächsten oder gar übernächsten Zeile kennen, würde man mit diesem alten Brauch heutzutage Verwunderung, Kopfschütteln oder gar Ablehnung ernten.

Nach der Vertreibung, bei der die Verwandten und Nachbarn in alle Himmelsrichtungen verstreut wurden, schickte man sich gegenseitig zu Weihnachten, Ostern und auch zu Pfingsten Glückwunschkarten. Das war ein Gewinn für die dama-

lige Deutsche Bundespost beziehungsweise für die Deutsche Post der „DDR“, selbst, als die Postkarte noch 10 Pfennige Porto kostete. Heute kostet dieselbe Karte 45 Cent oder umgerechnet 90 ehemalige Pfennige. Nicht nur wegen des gestiegenen Portos, sondern auch wegen der gegenseitigen Entfremdung greift man heute allenfalls noch zu Weihnachten für die allernächsten Verwandten zum Telefonhörer oder zur Internettastatur.

Entgegen dieser kühlen Entwicklung wünsche ich den Leserinnen und Lesern des Neudeker Heimatbriefes, des „Grenzgängers“ und der „Krušnohorský Herzgebirge Luft“ zum bevorstehenden Osterfest im Namen der Neudeker Heimatgruppe „Glück auf Augsburg“ „Gesunda Feiertooch und a fröhlichs Alleluja“ mit einer Liedpostkarte von meinem Vater Pepp Grimm.

Josef Grimm

Kompliment a díky redakční radě – vydáváte skvělý časopis

Pro nás, kteří úmyslně či neúmyslně žijeme daleko od své vlasti, je vždy příjemné dozvědět se nějaké zprávy z našeho původního domova. Proto mě velmi potěšilo, když se na mě z pasové fotografie v lednovém čísle Krušnohorského Luftu usmíval pan Enzmann. Vzpomínám si, že stejně velkou, neřku-li větší radost měla moje maminka Hermine Meixner, narozená v Perninku, když se koncem 60. let dověděla, že její krajan právě absolvuje turné po tehdejší NDR. Začal na severu a přes autorem již vyjmenovaná města se dostal až do Plavna, kde si svůj pobyt nejprve prodloužil a později si zde podal

žádost o státní občanství, které posléze také získal. Obyvatelé Plavna byli patřičně hrdí na to, že jejich řady rozšířila takto slavná osobnost. Jeho oblibu dokazovaly sály zaplněné do posledního místečka. Velmi oblíbená byla například čtení, jež pořádal vždy na přelomu roku na faře v Misslareuthu. Díky tomu, že pan Enzmann dostal státní občanství, si mohl do NDR přivést svou milovanou maminku Marii. Ta velmi oceňovala, že se v Plavně mohla stýkat s někým, kdo také mluvil tak, jak mu „zobák narostl“ (krušnohorským nářečím; pozn. red.). V tak malém městečku, jako je Pernink, se přece každý znal, obzvlášť když Karl

býval ministrantem v místním kostele. O svoji maminku se staral až do její smrti. Detaily úmrtí tohoto perninského rodáka byly popsány již v lednovém čísle. Místo

posledního odpočinku Karla Enzmann a jeho maminky se nachází v Jössnitzerově ulici v Plavně.

Goijajew Georgina

překlad: Lenka Löfflerová

Hrob Karla Enzmann v Plavně

Dávné krušnohorské svědectví

Kolem roku 1635 nebo krátce poté se u západního pobřeží fríského ostrova Texel, necelých 100 km severně od Amsterdamu, potopila nizozemská obchodní loď, jejíž vrak se o 350 let později podařilo znovu nalézt. Z lodi samé se sice až na mohutný dubový kýl prakticky nic nezachovalo, o to větší překvapení však přinesl dlouholetý výzkum nákladu, jež převážela a který zůstal na dně zmítaném po staletí bouřemi a mořskými proudy v často pozoruhodně dobrém stavu. Včetně jeho částí, která vydala fantastické svědectví o krušnohorském hornictví z přelomu 16. a 17. století.

Obchodní lodě u pobřeží ostrova Texel na obraze Ludolfa Bakhuizeny (1630–1708), předního nizozemského malíře obrazů s námořní tematikou

Vyobrazení některých z nalezených cínových značek: Horní Blatná (Zin von der Platen Seifen), Horní Blatná (Zin von der Plat), Hřebečná (Zyn von Hengst), Hřebečná-Ryžovna-Boží Dar (Zin der Hingsterben), Horní Blatná (von der Plat Seifen), Boží Dar 1556 (Gottesgaber Hitten; ruka uprostřed je Boží ruka, nikoli jiné znamení, jak by mohlo někoho napadnout)

Potopená loď

Vrak lodi byl objeven 8. července 1984 v hloubce 16 m v místě zvaném Aanloop Molengat. Lokalita nálezů a od roku 1985 postupně vyzvedávané předměty z nákladu lodi (celkem jich je dosud přes tři tisíce) byly v následu-

jících dvaceti letech a znovu ještě ve zcela nedávné době podrobeny detailnímu mnohooborovému výzkumu, na němž se kromě nizozemského ministerstva kultury podíleli i původní nálezci, mořští archeologové, historici a také desítky dobrovolníků. Už první nále-

Jedna z dobře zachovaných cínových rolí se značkami Hřebečné (zdroj: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Wikimedia Commons)

z mořského dna

zy kovových ingotů s neznámými značkami vyraženými na jejich povrchu přitom naznačily, že půjde o něco mimořádného.

Potopená loď nebyla na svou dobu žádný drobeček, na délku měřila asi 37 m, na šířku kolem 9 m a její nosnost je odhadována zhruba na 600 tun nebo i víc. Vezla neznámo odkud a kam různé textilie, kožešiny, koření a dokonce i slonovinu, naprostou většinu jejího nákladu však tvořily kovové ingoty. Z nich byly, co do hmotnosti, zdaleka nejvíce zastoupeny železné ingoty o celkové původní hmotnosti přes 500 tun, spečené v místě nálezu do 17 m dlouhé a až 7,5 m široké „hroudy“. Izotopický průzkum naznačil, že železo mohlo být vyrobeno ve Švédsku. Přesnější určení se podařilo u olověných ingotů o váze 90–120 kg, jichž bylo zaznamenáno přes dvě stě. Vyražená písmena ILKUS jasně ukázala, že jde o kov pocházející z města Olkusz nedaleko Krakova, které bylo od konce 16. do počátku 18. století nejvýznamnějším polským producentem olova.

Krušnohorská stopa

Méně snadné to bylo s třetí skupinou kovových předmětů,

a to s rolemi svinutého cínového plechu s trojicemi vyražených značek, s jejichž proveniencí si nizozemští vědci nevěděli rady. Protože na některých značkách rozluštili písmena SEIFEN, obrátili se zprvu na historika hornictví Johannese Schönfeldera z obce

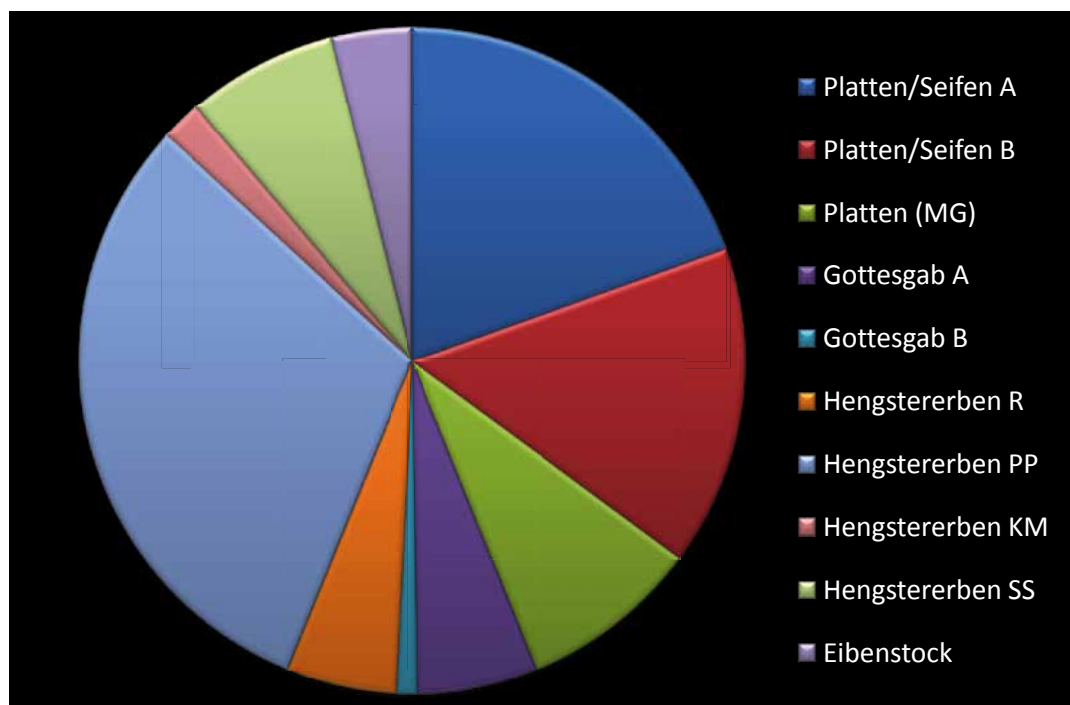
Seiffen v saském Krušnohoří. Ten však usoudil, že písmena mají co do činění s jinou, názvem téměř totožnou krušnohorskou obcí Seifen u Božího Daru, nyní Ryžovnou. V roce 1987 zanechal Schönfelder v hornoblatenském muzeu vzkaz se žádostí o pomoc při identifikaci

značek na cínových rolích, který se prostřednictvím tehdejšího správce muzea pana Schneidera dostal do rukou bývalého kronikáře Perninku Vítězslava Bartoše. Tomu se pak spolu s odborníky z karlovarského muzea podařilo na základě perokreseb získaných z Nizozemí řadu značek dešifrovat, přičemž zjistili, že většina cínu byla vytavena a označována razídky na Hřebečné, v Horní Blatné a na Božím Daru. V roce 1988 Bartoš popsal nález v perninské kronice a podrobněji pak v článkách uveřejněných v roce 1991 v Rozpravách Národního muzea a v roce 1994 v Historickém sborníku Karlovarska.

Cínové role byly původně v lodních útrokách uloženy v sudech ze smrkového dřeva, přičemž jednotlivé svítky měly podobu válců o délce asi 40 cm s průměrnou hmotností 4,73 kg. Mnohé z nich se dochovaly v téměř neporušeném stavu a cínové značky o průměru kolem 4 cm na nich bylo možné dobře pozorovat, řada rolí však byla silně erodovaná. Bartoš měl k dispozici 128 svítků, později byly z mořského dna vyzdvíženy ještě další, ale až na některé dosud neidentifikované výjimky se

Kompletně rozbalená cínová role (zdroj: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Wikimedia Commons)

Původ cínu na základě souboru 205 značek (sestaveno podle údajů T. Terhorsta)

**Cínová značka
Sigismunda Schlaginhauffena**

na nich objevovaly většinou stejné značky jako dříve. Celkem bylo do roku 2012 z mořského dna zachráněno 359 svítek o celkové hmotnosti přes 1,5 tuny.

Co prozrazují cínové svítky

Cín z krušnohorských ložisek byl již od pozdního středověku důležitým exportním artiklem, který byl prostřednictvím hlavních obchodních středisek, především Norimberku a Lipska, vyvážen z Čech a Saska téměř do celé Evropy. V 16. století byly západní Čechy (Horní Slavkov) a Krušnohoří spolu s britským Cornwalllem největším světovým producentem cínu. Hlavní ložiska na české straně hor se přitom nacházela na Hřebečné a v revírech Horní Blatná a Boží Dar, pod něž náležela i menší naleziště v okolí (například Zlatý Kopec a Ryžovna pod Boží Dar, Stráň, Luhy, Pískovec či Podlesí pod Horní Blatnou); dří-

vější sláva Krupky byla v té době již za zenitem.

Všechna zmíněná ložiska v západní části pohoří se v letech 1545–1547 ocitla pod správou krále Ferdinanda I. poté, co zabavil Šlikům Jáchymov, do jehož obvodu patřila i Hřebečná, a smlouvou s pozdějším saským kurfiřtem Moritzem získal jižní část schwarzenberského panství s tehdy zcela novými městy Horní Blatnou a Božím Darem a napůl i s okolními doly. Už v roce 1548 vydal Ferdinand I. pro zdejší, tzv. lesní cínové doly nový horní řád a v roce 1547 a zejména 1551 pak úředně stanovil, jakými značkami má být zde vyrobený kvalitní cín označován, aby jej bylo možné v obchodním styku odlišit od kovu z jiných lokalit. Právě Ferdinandovo nařízení z roku 1551, v němž jsou vyobrazeny závazné cínové značky pro jednotlivé české revíry (Horní Slavkov/Krásno, Horní Blatná, Boží Dar, Krupka, Loket, Hřebečná, Pernink) a které je dodnes uloženo v archivu Ferdinandeum v Innsbrucku, poskytl cenné vodítko pro přiřazení značek z cínových rolí ke konkrétním místům jejich výroby.

Na rolích pocházejících z českého Krušnohoří se značky objevují vždy ve trojicích – dvě z nich odpovídají s různou mírou přesností královským nařízením a třetí pak je „podpis“ výrobce. Celkem bylo na svítcích z vraku Aanloop Molengat zjištěno 24 různých cínových

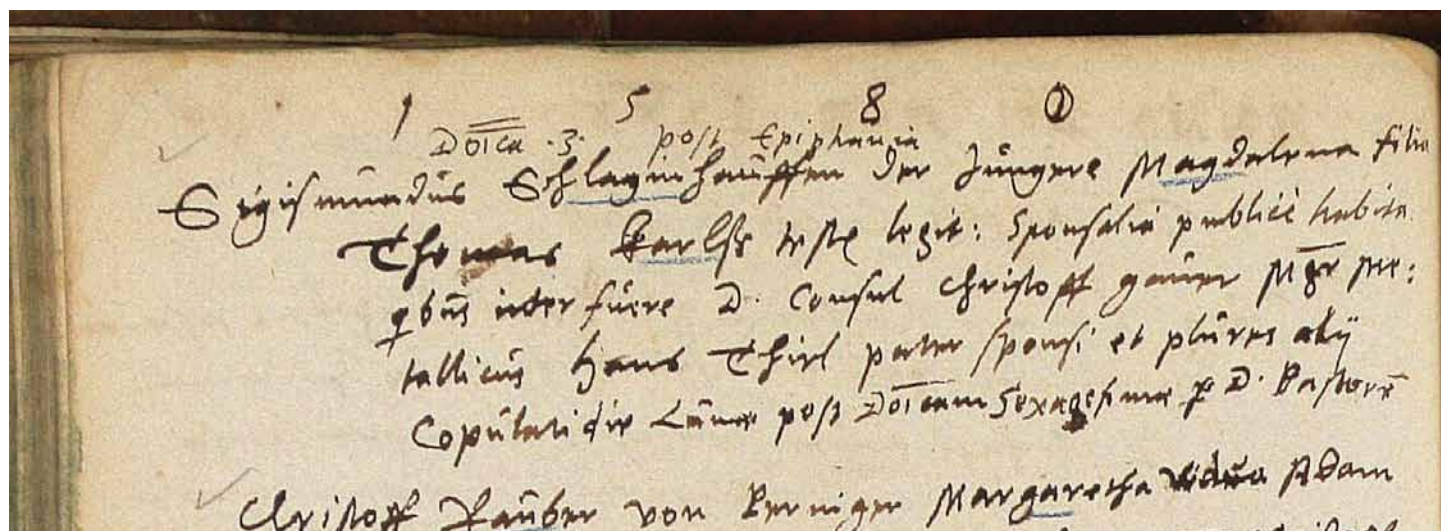
**Cínová značka Paula Peera
s letopočtem 1588**

značek. S určitým zjednodušením bylo možné je rozdělit do deseti hlavních skupin, z nichž tři se týkají dolů, resp. hutě v Horní Blatné, dvě Božího Daru, čtyři Hřebečné a jedna dolů/hutě v saském Eibenstocku (viz graf). V souboru 205 značek s rozpoznatelným nápisem je téměř shodným dílem zastoupena Hřebečná (45 %) a Horní Blatná (44 %), 8 % připadá na Boží Dar a zbylá 3 % na Eibenstock.

Význam slova Seifen, které se objevuje na řadě značek a které Bartoš spojoval s Ryžovnou, je ovšem sporný. Spíše než o označení místa původu jde v tomto případě o označení cínu získaného rýžováním (v němčině rovněž seifen) na rozdíl od cínu vytaveného z rudy vytěžené v dolech. Jak popisuje už Agricola, tzv. Seifenzinn (cín z cínovcových rýžovišť) byl totiž obzvláště ceněn, protože oproti cínu z dolů obsahoval méně škodlivin, zejména arzenu, a prodával se pro-

to draž. Této interpretaci významu slova Seifen nasvědčuje i podoba značek, na nichž je toto slovo vyraženo. V jejich středovém renesančním, popř. kolčím štítku se totiž objevují zkřížené hrábě a motyka, symboly rýžovníctví. To by ještě nebylo divné v případě Horní Blatné, která má ve svém městském znaku díky Ferdinandu I. rovněž rýžovnícké náčiní, ale hrabíčky se někdy na svítcích objevují i ve spojitosti s písmeny GG označujícími Boží Dar (Gottesgab), jenž však má v městském znaku typické hornické železko a mlátek. Mlátek a železko jsou naopak vyraženy na jiných božidarských cínových značkách nesoucích mj. nápis Gottesgaber Barch Zyn (v dnešní němčině Bergzinn), a odkazujících tedy evidentně na cín z dolů.

Na řadě cínových značek se objevují i letopočty, které významně přispěly k datování potopení lodí. Nejmladší je letopočet 1630 na jedné z božidarských značek a Božího Daru se zároveň týká i nejstarší časový údaj – letopočet 1556. Tyto letopočty ovšem neoznačují rok výroby cínu, ale vážou se k nějaké konkrétní historické události – například k datu stanovení předlohy pro značku, datu založení dolu, hutě či obchodní společnosti, popř., pokud jde o božidarský letopočet 1556, může jít o zdůraznění roku, kdy byla uzavřena tzv. Schneeberská dohoda mezi Ferdinandem I. a saským kurfiřtem

Záznam v jáchymovské oddací matrice o svatbě Sigismunda Schlaginhauffena mladšího s Magdalenou Karl v únoru 1580 (www.portafontium.cz)

Část třístupňového honosného epitafu těžaře Paula Beera zobrazující klečící příslušníky rodiny ve smutečním šatu: vlevo pět dospělých synů a pod nimi tři vnuci, vpravo v popředí druhá choť Beerova a za ní pět dcer, zesnulí potomci jsou označeni křížkem (foto: Stanislav Wieser, uveřejněno se svolením Biskupství plzeňského a Muzea Karlovy Vary)

Augustem upřesňující podmínky dělení schwarzenberského panství a výnosů ze zdejších dolů. Letopočet 1630 naznačuje, že cín převážený nešťastnou lodí byl vytaven někdy krátce po tomto datu.

Vznešení těžaři Schlaginhauffen a Peer

Velmi zajímavé a pro historii regionu velice důležité jsou značky, na nichž se objevují konkrétní jména těžařů či majitelů hutí, někdy i ve spojení s konkrétním rokem. Taková jména se podařilo rozluštit tři, všechna se přitom pojí s doly na Hřebečné. Ta jména zní Sigismund Schlaginhauffen, Paulus Peer a Johannes Macash.

Sigismund Schlaginhauffen starší byl koncem 16. století a na počátku 17. století jedním z nejvýznamnějších těžařů na Hřebečné. Narodil se patrně v roce 1519 v bavorském Baiersdorfu mezi Norimberkem a Bambergem, později však přesídlil do Lipska, kde působil jako obchodník a dokonce snad i jako městský radní. Asi v roce 1552 se oženil s Cäcilíí Ralla, dcerou lipského lékárníka, s níž měl mj. syna Sigismunda narozeného asi roku 1555. Patrně někdy v této době nebo spíše poněkud později začal Sigismund Schlaginhauffen starší báňsky podnikat na Hřebečné, kde „im Bergwerk Hengst“ umírá v roce 1607 ve svých 88 letech.

Průkazně je přítomnost rodiny Schlaginhauffenů na Jáchymovsku doložena od roku 1580, kdy se důlní přísežný Sigismund Schlaginhauffen mladší ženil 8. února v Jáchymově s Magdalenou Karl. Z tohoto svazku vzešlo v letech 1581–1609 devět dětí, sedm dívek a dva chlapci (opět Sigismund a Georg), které byly do roku 1588 křtěny v Jáchymově a poté v Abertamech. V Abertamech či na Hřebečné žila rodina Schlaginhauffenů ještě minimálně v roce 1622, kdy se Cäcilia Schlaginhauffen ženil s Joachimem Zenckerem. Dále stopa rodiny v regionu mizí, a to buď kvůli emigraci za třicetileté války, nebo spíše proto, že u Sigismunda a Georga z nejmladší rodové větve nejsou známi mužští potomci. Jméno rodiny se pak prostřednictvím prvorozené dcery Sigismunda Schlaginhauffena mladšího Anny (1581–1657) objevuje v někdejším hornickém městě Lautenthal u Goslaru v pohoří Harz.

Příjmení Schlaginhauffen bylo v minulosti zapisováno různě, objevují se i varianty Schlaginhauff, Schlaginhaufen, Schlainhauffen a asi nejstarší podoba, známá již z dob Karla IV., zní Schlehinhau. Ve franciském Baiersdorfu působil v roce 1537 jako správce vrchnostenského majetku Sigmund Schlainhauffen, snad otec těžaře Sigismunda Schlaginhauffena staršího. Do širšího okruhu rodiny pa-

tří velmi pravděpodobně i Johann Schlaginhaufen či Schlainhauffen (kolem 1496–1560), luteránský teolog, reformátor a přítel Martina Luthera. Jeho rodiště v hornofalcké obci Neunburg vorm Wald je od Baiersdorfu vzdálené asi 100 km, což, jak je vidět z osudu jiných členů rodiny, nebyla ve svobodomyšlném 16. století, na rozdíl od doby po třicetileté válce, žádná převratná vzdálenost.

Ještě zajímavější je svědectví, které cínové značky přinášejí o Paulusu Peerovi (těž Beerovi či Behrovi), nejvýznamnějším důlním podnikateli na Hřebečné a zakladateli zdejšího největšího dolu Mauritius, nazývaného původně Behrische Zeche. Značky se jménem Paula Peera jsou v souboru 205 dešifrovaných značek z cínových rolí zastoupeny zdaleka nejčastěji – 63krát, tedy téměř jednou třetinou. Od ostatních značek cínu z Hengstu/Hřebečné, na nichž se většinou ve štítku objevuje, v souladu s nařízením Ferdinanda I., nahore český lev a dole kůň (Hengst znamená v němčině mj. hřebec), se Peerovy značky výrazně liší: ve štítku jsou vyobrazeny hornické symboly a pod nimi malinový keř jako mluvící znamení – Peer/Beer ve smyslu (Him)beere = malina.

Na některých Peerových štítcích se objevuje letopočet 1588, který stejně jako Peerovy životopisné údaje (viz níže) a dosud nepubli-

kovaný historický průzkum dolu Mauritius (Weber, Nesrsta, Urban, v přípravě) nutí k přehodnocení dosud tradovaného názoru, že důl Mauritius vznikl už v roce 1545. Letopočet 1588 lze totiž s velkou mírou pravděpodobnosti ztotožnit s počátkem důlních aktivit Paula Peera na Hřebečné. Potvrdily by se tím zprávy ze starých kronik, podle nichž dolování na Hřebečné začalo v roce 1545 nejdříve v západní části revíru na tzv. Přední Hřebečné (v prostoru dolu Rote Grube / Červená jáma) a teprve později začalo vzkvétat i v části východní na Zadní Hřebečné s centrem kolem dolu Mauritius.

Paulus Peer se narodil v roce 1540 neznámo kde a neví se ani, kdy a odkud na Hřebečnou vlastně přišel. Obzvláště zajímavé vodítko však poskytuje již zmíněná perninská kronika od Vítězslava Bartoše. V ní totiž její autor uvádí, bohužel bez uvedení zdroje, že otcem Pauluse Peera byl Jorg Eggner zvaný Peer, který byl od roku 1532 pravděpodobně prvním rychtářem Perninku a podle pověsti přemohl medvěda (něm. Behr), jehož má Pernink v městském znaku i na cínových značkách. Odtud pak měl Jorg Peer v roce 1543 přesídlit na Hřebečnou. Tedy právě době, kdy se začala probouzet zdejší první báňská horečka. Je pravděpodobné, že už tehdy měl Jorg Peer rodinu, a pokud by se potvrdilo spojení

mezi Jorgem a Paulem Peerem, mohl tak Paul Peer vyrůstat na Hřebečné již odmalička. V aber-tamských matrikách se jeho jméno prokazatelně objevuje minimálně od roku 1576, kdy byl kmotrem při křtu dítěte z Hřebečné. Ve spojitosti s doly na Hřebečné je pak Paul Peer jednoznačně zmiňován k roku 1596. Jisté je, že tento bohatý těžář zemřel 26. prosince 1604 a byl jako Paul Beer starší pohřben v jáchymovském kostele Všech svatých pod obrazem obrácení sv. Pavla.

V této souvislosti je třeba opravit údaj z článku o kostele Všech svatých z Luftu č. 1/2016, ve kterém bylo uvedeno, že osud epitafu Paula Beera poté, co byl z kostela Všech svatých odvezen k restauraci, je neznámý. Na dotaz Luftu, inspirovaný opět záznamem v Bartošově kronice Perninku, totiž ředitelka Muzea Karlovy Vary Lenka Zubačová potvrdila, že tato vzácná kulturní památka je od roku 1976 uložena v depozitáři (sic!) muzea, jež epitaf následně nechalo na své náklady opravit. Na základě restitučních nároků a soudního rozhodnutí z března 2013 musel být epitaf navrácen Biskupství plzeňskému, resp. Římskokatolické farnosti Jáchymov, zatím však je stále ve správě muzea. Bylo by nepochybně vhodné, aby se tento unikát vrátil tam, kam patří, to jest do kostela Všech svatých.

Třetí konkrétní jméno, které se objevuje na cínových značkách z Hřebečné, je Johann Macash, a to ve spojení IOHAN MACASH HVTTEN AM HENGST, tedy hutě Johanna Macashe na Hřebečné. I toto jméno patří historicky známé osobě, její příjmení však zní poněkud jinak, než jak původně rozluštili vědci zkoumající vrak lodí, a to Macasy či Macasi, v latinské podobě Maccasius. Rodina Macasyů se v Krušných horách objevila kolem roku 1580, kdy se farář Johannes Macasy starší přestěhoval z náboženských důvodů z Villachu v Korutanech do Horní Blatné nebo jejího okolí. Od roku 1581 byl tento zakladatel krušnohorské větve rodu farářem v Hroznětíně, kde se mu asi v roce 1582 narodil syn Johannes Macasy mladší. Otec

Detail značky Zyn von Hengst s českým lvem a hřebcem ve štítku (zdroj: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

Macasy v roce 1623 kvůli začínající protireformaci emigroval do Saska, jeho syn však v Krušných horách zůstal a po studiích v Lipsku, Wittenbergu a Jeně se usadil v Jáchymově, kde se stal radním a později purkmistrem a angažoval se rovněž v důlním podnikání, o čemž svědčí i jeho jméno na cínových značkách z potopené lodí. Zásluhy Johannese Macasyho mladšího o rozvoj Jáchymova byly tak velké, že mu bylo po Bílé hoře zcela výjimečně dovoleno setrvat v protestantské víře, jeho potomci však již konvertovali ke katolictví. K nim patřil například syn Johann Gabriel Macasy (nar. 1608), který byl jáchymovským a božidarským perkmistrem a jáchymovským purkmistrem a v roce 1663 byl povýšen do šlechtického stavu s přídomkem „von Sternfels“. Také jeho syn Johann Macasy von Sternfels (nar. asi 1641) zastával v Jáchymově vysoké funkce – byl mincmistrem a od roku 1697 purkmistrem. Úspěšné působení rodiny Macasyů v Jáchymově lze sledovat až do 19. století.

Zyn von Hengst

Typické značky cínu z Hřebečné s českým lvem a hřebcem ve štítku obvykle nesou na obvodu majuskulní nápis ZYN VON HENGST,

popř. Zin von Hengst (psaní slova cín bylo v němčině v té době ještě nejednotné, jinde se objevují i tvary Zien či Zinn). Pečeť s nápisem Zyn von Hengst si dal do svého znaku i Spolek přátel dolu sv. Mauritius. Na jedné cínové značce, bohužel jen zčásti čitelné, je však i slovo HINGSTERBEN spolu se štítkem s českým lvem a rýžovnickým náčiním a písmeny GG. Jde tedy o cín z rýžovišť vytavený na Božím Daru (GG), avšak majuskulní Hingsterben velmi pravděpodobně odkazuje na návrší mezi Hřebečnou a Ryžovnou zvané těž Erben, kde se cínovce odpradávně rýžovali z třetihorních písků. Jde o nejstarší známou variantu pozdějšího německého názvu Hřebečné – Hengstererben, užívanou více až od 17. století a oficiálně až od poloviny 19. století.

Cínové role nalezené na mořském dně podávají také vzácný důkaz toho, že přestože v době potopení lodě zuřila na evropském kontinentu třicetiletá válka (a na moři válka mezi Nizozemím a Španělskem), hornictví a hutnictví v Krušnohoří v jejím důsledku úplně nezanklo. Těžba a zpracování nerostných surovin byly sice válkou citelně ochromeny, ale v menším rozsahu pokračovaly i nadále. Pro cín – na rozdíl

od stříbra, jehož těžba na mnoha místech skutečně ustala zcela – to platilo obzvláště, protože šlo o vojensky strategickou surovinu, z níž se po zpracování na bronz odlévaly kanony. Zejména na Hřebečné, ale i na Zlatém Kopci tak hlubinná těžba cínových rud nepřestala ani za třicetileté války, naproti tomu v hornoblatenském revíru nad těžbou z dolů převládlo povrchové rýžování. I to potvrzuje podoba a četnost jednotlivých cínových značek.

Michal Urban, Martin Liška

Prameny:

Bartoš V.: Výrobní značky cínových hutí horního Krušnohoří ze 16. a 17. století. In: Historický sborník Karlovarska, č. 2, Karlovy Vary 1994, s. 110–127.

Maarleveld T. J., Overmeer A.: Aanloop Molengat – Maritime archaeology and intermediate trade during the Thirty Years' War. In: Journal of Archaeology in the Low Countries, č. 4 (1), Amsterdam 2012, s. 95–149.

Terhorst T.: Dies on tin rolls from Aanloop Molengat: types, dimensions, provenance (internetový zdroj)

Wikipedia Commons. Category:Shipwreck Aanloop Molengat (internetový zdroj)

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

- 18. 3. - Čtení z Kola příběhů (Městská knihovna Jáchymov; 17:00)
- 19. 3. - Kiwi ples (hotel Slunečná, Boží Dar; 19:00)
- 27. 3. - Velikonoční jarmark (u kostela sv. Jáchyma, Jáchymov; 15:00)
- 1. 4. - Slavnostní představení knihy Horní města Krušných hor – Ústecký kraj s autogramiádou autorů (Valdštejnský zámek, Litvínov; 16:30)

Koncerty, divadla

- 19. 3. - RegionBeat 2016 (sál a předsálí DK Ostrov; 16:00)
- 21. 3. - Frank Houtappels: Na mělčině (sál DK Ostrov; 19:30)
- 24. 3. - KSO: Velikonoční koncert (Grandhotel Pupp, Karlovy Vary; 19:30)
- 24. 3. - Poezie & jazz – Ivan Blatný: Hledání přítomného času (Galerie Drahomíra; 18:00)
- 25. 3. - Velikonoční koncert Jakuba Smolíka + nevidomí zpěváci Radek Žalud a Lenka Kosinová (kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov; 17:00)
- 1. 4. - KSO: Koncert absolventů ve spolupráci s vysokou hudební školou v Curychu (Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary; 19:30)
- 7. 4. - KSO: O. Brousek: Paradox, W. A. Mozart: Koncertantní symfonie pro housle a violu Es dur; L. van Beethoven: Symfonie č. 3 Es dur „Eroica“ (Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary; 19:30)
- 10. 4. - KSO: Kouzelný svět orchestru (Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary; 15:00)

Výstavy, přednášky

- 19. 3. - Mgr. Vladimír Melichar: Národní přírodní památka Božidarské rašeliniště (muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00)
- 19. 3. - Ateliér Archa: Pletení velikonoční pomlázky (Waldorfská ZŠ a MŠ Wlaštovka, Karlovy Vary; 9:00; Miroslav Rubáš, přihlášky na tolarova@wlastovka.cz nebo 777 724 869)

- 22. 3. - PhDr. Anežka Janátová: Jak waldorfská pedagogika připravuje dítě do života (Waldorfská ZŠ a MŠ Wlaštovka, Karlovy Vary; 16:30)
- 2. 4. - farář Marek B. Hric: Putování Izraelem (Abertamy, vila Zenker; 18:00)
- 9. 4. - Ateliér Archa: Pletení košíků (Waldorfská ZŠ a MŠ Wlaštovka, Karlovy Vary; 9:00; Nikolas Petr, přihlášky na tolarova@wlastovka.cz nebo 777 724 869)
- 27. 3. – 17. 4. - Jarmila a Heřman Koubovi: Cesta je život (kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov)
- 1. 4. – 29. 5. - Z historie hornictví v Krušnohoří (muzeum Královská mincovna Jáchymov)
- do 22. 3. - Tajemné podzemí Krušnohoří (kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov)
- do 27. 3. - Jiří John: Malba, grafika, kresba (Galerie umění Karlovy Vary)
- do 10. 4. - Domorodé umění Afriky ze sbírky manželů Zemanových (Interaktivní galerie Becherova vila, Karlovy Vary)
- do 29. 5. - Daniela a Karel Benešovi: Grafika (Galerie Drahomíra, Karlovy Vary)

Národní přírodní památka Božidarské rašeliniště

V Královské mincovně v Jáchymově se uskuteční v sobotu 19. března od 17 hodin přednáška s názvem „Národní přírodní památka Božidarské rašeliniště“. Tento klenot mezi chráněnými územími v Krušných horách představí zájemcům botanik Mgr. Vladimír Melichar. Přiblíží historii zdejších rašelinišť, horských lesů a luk a seznámí s jejich bohatou flórou a faunou. Přednášející zmíní i nezbytnou péči o tuto lokalitu a představí svůj pohled na její budoucí vývoj.

Lev Havlíček

Kina

- 19. 3. - Kurýr: Restart (kino Pernink; 18:00)
- 26. 3. - Pixely (kino Pernink; 18:00)
- 2. 4. - Muž na laně (kino Pernink; 18:00)
- 9. 4. - Wilsonov (kino Pernink; 18:00)
- 16. 4. - Gangster Ka: Afričan (kino Pernink; 18:00)

Sport

- 19. 3. - Kiwi Cup (Neklíd, Boží Dar; prezentace od 10:00, start ve 12:00)
- 27. 3. - Dámská jízda (náměstí Boží Dar; 10:30)
- 16. 4. - O poklad Štěpána Šlika – orientačně-poznávací městský závod družin (Jáchymov; cca od 9:30)

108 let Spolku zimních sportů

V sobotu 27. února se v abertamském areálu Technických služeb sešlo na 180 závodníků v dobovém oblečení a sportovní výstroji po prapředcích, aby oslavili 108 let místního Spolku zimních sportů. Letos se přihlásilo 18 týmů, včetně dvou saských ski klubů ze Schwarzenbergu a Oberwiesenthalu.

3, 2, 1, start

S úderem 14. hodiny vyrazili na v tu chvíli ještě skvěle připravenou trať první borci. V čele štafety pět let neporaženého týmu z Perninku stanul nejrychlejší běžec letošního ročníku – Marian Panák. Když tento závodník předával pomyslný štafetový kolík svému kolegovi, zašuměla davem diváků jediná otázka: Podaří se to „Perninčákům“ i letos a zůstanou opět neporaženi? Na konečné výsledky si však museli všichni ještě chvíli počkat. Trať se totiž pod nápořem dobové lyžařské výstroje začala postupně stávat překážkovou dráhou. Tu a tam se objevila tráva a kopečky hlíny. Závodníci se však i přes mnohé nástrahy snažili mnoha nejrozmanitějšími způsoby dostat co nejrychleji do cíle. K vidění byly mimo jiné lyžařské styly jako dupák, čáp či vysoká elegance.

Závodníci se různými styly snažili dostat do cíle

Došlo i na pár ostrých soubojů, padající vázání a kolize. Ale hlavně bylo vidět úsměv, i když občas trochu křečovitý. A diváci? Ti buráceli nadšením a povzbuzovali jako o život. Do cíle nakonec dojelo bez zlomenin všech 180 lyžařů. A v tu chvíli již bylo jasné, že pětiletá nadvláda perninských skončila. Vítězem se totiž stal Telemark Team, chlapi z Božího Daru. Stříbro získal perninský tým a pro bronzový pohár si dojeli závodníci Radonu Vysoká Pec.

Běžci Krušnohorského Luftu se umístili na slušném pátém místě. Než však došlo na slavnostní vyhlášení výsledků, proběhl ještě závod v pití piva a vyhodnocení nejlépe vystrojených lyžníků. Tedy v tomto případě

TJ Radon Vysoká Pec si přebírá bronzový pohár

– závod má po pěti letech nového vítěze

lyžnic, jelikož toto klání vyhrálo družstvo žen z Vysoké Pece. Tým mužů z Vysoké Pece sice skončil na čestném 18. místě, ale zato se v jeho řadách našel rekordman v pití piva na čas.

Nejvystrojenější lyžnice z týmu Vysoká Pec – ženy

Nechyběl ani tým Luftu, tentokrát na pátém místě

A pak už mohl abertamský starosta začít rozdávat ocenění. Vzhledem k tomu, že putovní pohár byl po pěti letech v perninských državách již značně ohmataný a opotřebovaný, byl jim ponechán. Do rukou vítězného týmu tak putoval krásný nový a dřevem vonící pohár zhotovený místním řezbářem Jiřím Lainem.

Pernink, stříbro a zánovní putovní pohár

Radost vítězného Telemark Teamu Boží Dar

Oslava skvělých sportovních výkonů v bistru U Lišáka, kde se o občerstvení postaral Sport hotel Abertamy, byla již jen pomyslnou příjemnou tečkou celého dobře zorganizovaného dne.

Lenka Löfflerová

Masopust v lázních Jáchymov aneb kulturní zážitek lázeňského pacienta

V únoru letošního roku jsem absolvoval již podvanácté léčbu v jáchymovských lázních. I proto, že pocházím ze Slovák, mne zaujal první jáchymovský masopust, na jehož organizaci se podíleli jak kulturní pracovníci lázní, tak místní občané, ale zejména Folklórní soubor (FS) Stázka z Teplé.

I v lázních Jáchymov začaly oživat lidové zvyky, konkrétně masopustní tradice. V sobotu 6. února z iniciativy místních nadšenců a za spolupráce Sdružení žen Jáchymova, zejména však pracovník z lázeňského kulturního centra, které zde zastupovala programová specialistka Karolína Grabowská, se uskutečnil první „Jáchymovský masopust“.

K masopustnímu rejci se začaly scházet masky po druhé hodině odpolední u místní mateřské školy, odkud vyrazil průvod, v němž byly zastoupeny převážně masky dětské, mezi nimiž se objevovaly i postavy dospělých. Za doprovodu bubníků ze ZUŠ Ostrov se průvod přesunul až ke Kulturnímu domu (KD), před nimž se jednotlivé masky za doprovodu hudby předváděly a veselily.

Reji masek přihlíželi jak místní občané, tak lázeňští hosté, kteří účinkující odměňovali potleskem. Po přesunu masek do KD a krátkém občerstvení nastalo vyhlášení těch nejhezčích, obzvláště dětských. Tím ovšem masopustní veselí nekončilo.

Masopust pokračoval i ve večerních hodinách v sále KD, kde FS Stázka předvedl masopustní obchůzku na Karlovarsku tak, jak mohla probíhat na začátku minulého století. Vedoucí souboru paní Vlasta Kuboušková nám vysvětlila, že v čele průvodu chodil tzv. lauf, který domlouval, u kterého stavení se může masopustní průvod zastavit. V průvodu jsme pozorovali typické postavy pro Karlovarsko, kupříkladu Žida, který vybíral do kasičky peníze, dále holiče, jenž

holí dřevěnou břitvou ty, kteří nechtějí zaplatit. Další postavy tu představovaly cikány, medvěda, bláznivé holky, ševce, řezníka či medvědáře. Takto jdoucí průvod se zastaví u dvou chalup. Z první vyjde české děvče, z druhé děvče německé. Obě dívky samozřejmě účastníky veselí podle svých možností pohostí a nabízejí jim občerstvení. Pak průvod odchází do místní hospody, kde masopustní veselí vrcholí při různých tanečních projevech. Zde soubor Stázka předvedl pásmo Ševci, dále Strejček Nimra, Doudlebská a svůj program pak ukončil tanečním pásmem Nanynka a Falckej myslivec.

Vystoupení již ostřílené a známé Stázky jistě povzbudí k další činnosti děti i dospělé z jáchymovského

„Radonku“, který, jak jsem pochopil, zde začíná působit. A to je jistě dobrý příslib do budoucna jak pro město, tak samotné lázně.

Při této příležitosti bych se ovšem rád více zmínil i o samotném akteru večerního programu, FS Stázka, už proto, že má za sebou již řadu skvělých výsledků a svou činností se dá srovnávat i s mnohými soubory působícími na Moravě, konkrétněji na Slovácku. Soubor vznikl v 90. letech a svůj název odvodil od nejmladší členky, tehdy dvouleté Stázičky Viňkové, a při své činnosti zpracovává národopis z Čech, ponejvíce z Karlovarska, kde se po staletí stýkal živel český a německý. Proto některé písně zpívá v egerlandštině, tedy nářečí němčiny Karlovarska a Chebska.

Antonín Mička

Vystoupení FS Stázka na letošním masopustu v jáchymovském kulturním domě

FS Stázka na Mezinárodním folklórním festivalu ve Strážnici

Hroznětínský masopust – viděn očima z Merklína

Šedesát let dlouhá pauza v konání masopustního průvodu v Hroznětíně skončila v loňském roce, kdy se do jeho ulic vrátil v plné síle a kráse. My, Merklínští, jsme po očku koukali a nenápadně se vmísili mezi radující se Hroznětínské. Letos však bylo všechno jinak – slovo dalo slovo, starostové a zastupitelé Hroznětína a Merklína dali souhlas a Merklín oficiálně přispěl svou troškou do společného veselí.

Abychom si i v Merklíně užili tradic, uspořádali jsme ráno

„malý masopust“. Zkusili jsme opravdu všechny důležité tradice – ochutnávku masopustních slaných i sladkých dobrot, na zahřátí kalíšek něčeho ostřejšího i masopustní veselí s povolením starosty – a pak se průvod vydal Merklínem trošku netradičně na nádraží. Do Hroznětína jsme totiž jeli speciálním masopustním vlakem. Do tří vagonů vyzdobených balonky a fáborky nastoupilo na 70 lidí. Za tenhle super vláček Českým dráham moc děkujeme.

Do Hroznětína jsme přivezli koše

Merklínský průvod

s masopustním občerstvením, historickou hasičskou stříkačkou taženou koňmi, limitovanou kolekcí hrnčků se znaky Hroznětína a Merklína, Merklínský pěvecký sbor a hlavně

dobrou náladu. Za zvuků slavnostních fanfár se v Hroznětíně setkaly dva průvody vedené starosty, kteří slavnostním připitkem stvrdili vzájemnou masopustní spolupráci.

Stvrzeno na věčné časy

Pak už se všichni společně vrhli do tradičních masopustních radovánek, pohřbili basu, zahráli se horkou medovinou nebo svařákem, někteří i tancem, a užili si bohatý

program celého dne. Děkujeme za pozvání a těšíme se na další společné akce!

Hedvika Roznerová
foto: Martina Matoušková

Krušné hory jsou plné míst, kde byste se mohli za jistých okolností bát: husté černé lesy, rokle s divokými potoky, rašeliniště s temnou lepkavou hlinou, ale také opuštěné domy či skalní útvary.

Sám si pamatuji, když mi bylo asi dvanáct let, jak jsem se k smrti bál v údolí Fuchswinkel v zaniklé místní části Rudného. Zastihla nás tam tma a tamní ruiny, zarostlé rybníčky, válející se mlha a divoké zvuky, co se ozývaly z lesa, mi nahaly takový strach, že jsme si museli s kamarádem Davidem celou cestu ztemnělým lesem na chalupu zpívat a držet se za ruce, abychom se neděsili. Teprve když se objevil prosvětlený

okraj lesa, oddychli jsme si a již v klidu došli domů.

Pár let nato jsem si přečetl díky překladu Barbory Kosíkové předválečnou kroniku Vysoké Pece a zjistil, že v tomto údolí ve 20. letech minulého století sledoval jakýsi muž mladou dívku, která šla pěšky od vlaku ve Vysoké Peci až do Přebuze. Zastavila se na chvíličku v hospodě Blauer Stern ve Vysoké Peci, posílila se a šla dál. Tam zřejmě její plány zaslechl onen muž a po chvíli se zvedl také a šel za ní. Tehdy to bylo normální jít pěšky takovou dálku. Nikoho to nezaujalo. Slečna na Přebuz bohužel nikdy nedošla. Na křižení cest mezi Rudným, Chaloupkami a Přebuzí,

Krušné horory

uprostřed hustého lesa, ji muž došel a přemohl. Můžeme jen spekulovat, jestli ji celou dobu jen sledoval, nebo se s ní dal do řeči. Každopádně tento mord je v kronice popsáný.

Ten příběh tím ale nekončil. V roce 2007 jsem vedl cyklistickou výpravu záměrně opět přes tuto křižovatku a to, co se nám stalo, je stěží uvěřitelné. Kamarád Míla Grulich to dokonce natočil na videokameru. Více vám prozrazovat nebudu, ale skončilo to setkáním s paní v pohřebním voze na benzínové stanici v Karlových Varech...

Na celou tuto pověst se budete moci podívat v rámci nové série Krušné horory, která se od ledna 2016 bude natáčet v celých Kruš-

ných horách od Krupky až po Luby. Za projektem stojí Destinační agentura Krušné hory, o.p.s.

Vznikne na dvacet příběhů a hlavně míst, kde bude ukrytá keška. Tato místa byste měli vyhledat, abyste se dozvěděli odpovědi na otázky, jež v jednotlivých epizodách zůstanou bez odpovědi. A zároveň si uděláte krásný rodinný výlet.

Možná také znáte podobná tajemná místa, kde jste zažili něco ojedinělého. Místo, kde se zjevuje dávná legenda nebo odkazuje k nedávnému tragickému příběhu či tajemství. Pokud takové znáte, napište mi o něm a možná váš příběh v rámci celé série natočíme.

Petr Mikšíček

Zapomenutý abertamský rodák,

Snad každý z nás starších 35 let si vzpomene na ruční kuchyňský mlýnek na maso či na mák. Tento nezbytný pomocník každé hospodyně byl ještě před dvaceti lety téměř v každé kuchyni a troufnu si říci, že v mnohé domácnosti je nenahraditelný dodnes. Ještě nyní, při psaní těchto řádků, si živě vybavuji, jak náročné bylo vymýt všechny záhyby útrob tohoto důmyslného zařízení a jak nerad jsem tento úkol plnil.

Možná si mnozí z vás rovněž vzpomenu, že na mlýncích bývalo napsáno jméno podniku, ve kterém se vyráběly. Často bylo na těchto užitečných pomocnících napsáno slovo „PORKERT“. A to je právě jméno onoho slavného a „tak trochu“ zapomenutého abertamského rodáka.

Celým jménem Josef Porkert se narodil 2. února 1828 v Aber-

Mlýnek na mák značky Porkert

tamech jako syn pekaře. Otcovo řemeslo jej však příliš nelákalo, a protože v té době byla v Aberta-

mech ještě živá hornická tradice, odešel studovat na báňskou akademii do Příbrami. Po dokončení studií našel práci jako důlní dozorce na rudných dolech v Dobřem u Rychnova nad Kněžnou. Majitel dolů, kterým byl hrabě Kolowrat, byl s jeho prací natolik spokojen, že jej povolal do funkce ředitele železných hutí v nedalekém Skuhrově nad Bělou. To se psal rok 1863. Roku 1879 však výroba železa v této huti skončila a Josef Porkert stál před otázkou „co dál“.

Protože Josef byl správný „Abertamák“, nesmířil se s likvidací podniku, který byl v provozu 63 let. Vzal si tuto bývalou huť do nájmu a vytvořil z ní prosperující podnik na výrobu kamen a kamnových plátů. Firma se již v této době jmenovala „Josef Porkert“.

Roku 1895 Josef Porkert zemřel s vědomím, že za sebou zanechává prosperující firmu se 40 zaměstnanci, kterou dobře spravují jeho dva synové Vilém a Eduard. V roce 1897 pak tito dva synové odkoupili bývalou huť od hraběnky Kolowratové a založili veřejnou obchodní společnost. Krátce nato již ve firmě pracovalo 80 zaměstnanců.

Zlomovým se pak stal rok 1906, kdy syn Vilém zavedl výrobu mlýnků na maso v nově zakoupené továrně rovněž ve Skuhrově nad Bělou. V té době se firma přejmenovala na „Porkert a spol.“ a vyrá-

běla kromě mlýnků na maso a mák třeba také drtiče ledu či různé druhy odpeckovačů.

Další zlom ve vývoji společnosti nastal v roce 1928, kdy ji převzal vnuk Josefa Porkerta Vilém mladší. To již měl podnik zastoupení ve 36 zemích světa a největšími odběrateli byly Polsko, Anglie a její zámořské kolonie. Roku 1929 dosáhla produkce ve Skuhrově vrcholu, když roční počet vyrobených mlýnků dosáhl 400 000 kusů. Vilém Porkert mladší se v tomto roce stal spoluzakladatelem mezinárodního kartelu výrobců kuchyňských strojů. Není bez zajímavosti, že do této společnosti patřila třeba slavná Husqvarna.

Velmi zajímavou epizodu v dějinách firmy tvoří smutná válečná léta. V letech 1943 až 1945 totiž pracoval jako skladník v podniku také Jiří Šlitr, druhý to z přeslavné dvojice Suchý – Šlitr z divadla Semafor, která se v 60. letech nasmazatelně zapsala do dějin české kultury. Rodina Porkertů prý byla s rodinou Šlitrů spřízněna a zaměstnáním v jejich továrně unikl mladý Jiří pracovnímu nasazení v říši.

Po 2. světové válce čekalo kdysi vzkvétající továrnu znárodnění, nicméně svůj hlavní výrobní sortiment si podnik, stále pod jménem Porkert, ponechal. V roce 1992 byla továrna vrácena v rámci restitucí prápravnku Josefa Porkerta z Abertam, rovněž jménem Josef. To však již byla

Mlýnky na maso Porkert ze současné produkce firmy Hanhart Morkovice

mlýnek na maso a divadlo Semafor

jiná doba a jiný svět, a tak podnik po své 131 let trvající historii ukončil k roku 2010 svoji činnost. Značka Porkert tím však nezanikla. Po ukončení výroby ruční krájecí techniky v původním závodě ve Skuhrově nad Bělou se společnost Hanhart Morkovice rozhodla tuto tradiční značku obnovit, a v roce 2012 se tak mlýnky na maso Porkert opět vrátily na český i světový trh. Některé historické kuchyňské stroje vyrobené firmou Porkert jsou dnes vystaveny v expozici Porkertových strojů v Muzeu Mlejn v Ostravě a Městském informačním centru ve Skuhrově nad Bělou.

Celý tento příběh má mnoho paralel k výrobě rukavic v Abertamech, ostatně z rodiny Porkertů pocházeli i mnozí předváleční abertamští rukavičkáři a výrobci šicích strojů. Slavné vzestupy a hluboké pády, lidské úsilí a lidský zmar. Nezbyvá než doufat, že se některému z našich spoluobčanů podaří realizovat podobně smělé plány v našem městě a s našimi lidmi. S těmi, kteří chtějí a umějí vzít za práci. Těch ostatních nám není třeba. A kdo ví, třeba již mezi námi tací jsou, jen je pro své zavřené oči neumíme poznat...

Marek Nesrsta

Jméno Porkert nesou i rukavičkářské šicí stroje, které dodnes vyrábí firma Häuser + Renner KG v bavarském Ichenhausenu, kam se po válce uchýlilo mnoho lidí odsunutých z Abertam

Nemám ani groš, měl bys vydělat nějaké groše, je jak za groš kudla – to jsou věty, které lze slyšet dodnes, přestože mince zvaná groš přestala být v Českém království používána už v roce 1644. Ukazuje to, jak pevně je název této mince, která ve 14. století položila základ mocenskému vzestupu posledních Přemyslovců a Lucemburků, zakořeněn v obecném povědomí.

České země zažily během své historie dvě velké stříbrné horečky a díky oběma z nich se zrodily nové kvalitní stříbrné mince, které se staly základem mincov-

ních systémů nejen v Čechách, ale i v mnoha dalších zemích Evropy. U kolébky první z těchto mincí stál nálezy bohatých ložisek stříbrných rud v Kutné Hoře koncem 13. století, který umožnil Václavu II. provést v roce 1300 měnovou reformu opírající se o grossus pragensis neboli pražský groš. Ten zůstal hlavní měnou v Českém království až do poloviny 16. století, kdy byl vystřídán mincí s ještě daleko vyšším obsahem stříbra, tolaem, jehož sláva byla podložena bohatstvím stříbrných dolů v Jáchymově.

Groše (jejich jméno vzniklo

z označení denarius grossus, tj. tlustý denár) začaly být vybíjeny na více místech Evropy už ve druhé polovině 13. století, teprve ve velkém množství ražené pražské groše Václava II. však nabyly nadregionálního významu. Není divu – na počátku 14. století pocházelo až 40 procent evropské produkce stříbra z Kutné Hory. Šlo o poměrně těžké a velké mince s vysokým obsahem stříbra: jejich hmotnost se pohybovala mezi 3,5 a 3,7 g, průměr činil asi 28 mm a ryzost dosahovala až 93,3 procenta.

Pražské groše si sice po celou dobu své existence udržely svou velikost i podobu s korunou a jménem panovníka na lici a českým lvem a názvem nominálu na rubu, co si však udržet nedokázaly, byl jejich obsah stříbra. Už Jan Lucemburský začal zrno mince (hmotnost drahého kovu) záměrně zhoršovat, aby mohl krýt své obrovské válečné výdaje, a tato tendence pak pokračovala i přes reformní snahy Karla IV. a zejména Jiřího z Poděbrad i za všech následujících panovníků. Pražské groše jsou tak názorným příkladem toho, že inflace není moderním vynálezem, ale

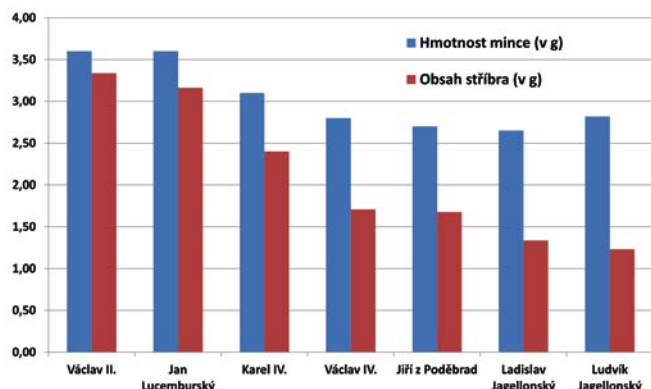
existovala již daleko dříve. Zatímco původní groše obsahovaly až 3,34 g stříbra, v 16. století to bylo již jen okolo 1,3 g.

V roce 1547 král Ferdinand I. ražbu pražských grošů zastavil, nechť obyvatelstva k rakouským krejcarům však jeho následovníky Maxmiliána I. a Rudolfa II. donutila zavést ražbu bílých grošů, resp. malých grošů (maley gross). Teprve nařízení Ferdinanda III. z roku 1644 oběh grošů na našem území definitivně ukončilo. Známé rčení, že za krále Holce (Ladislava Pohrobka) byla za groš ovce, v té době už dávno neplatilo. Stejně jako za pár století, ale patrně mnohem mnohem dřív nebude platit, že za krále Zemana bylo za euro pivo.

Michal Urban

Rub a líc pražského groše z doby vlády Václava II.

Vývoj obsahu stříbra v pražských groších

Z dějin města Schwarzenbergu

Historie osídlení na území dnešního Schwarzenbergu sahá až do roku 1150, kdy se na dnešním Zámeckém vrchu (Schlossberg) a v jeho okolí usadili Slované. Na skále, kterou na východní straně obtéká řeka Černá, byl v této době vybudován hrad k ochraně staré kupecké stezky z Chebska do okolí Lipska. Kolem hradu vznikly první dvorce, které prostřednictvím roboty hospodářsky zajišťovaly existenci opevnění. Prvním písemně zmiňovaným majitelem tohoto území byl vévoda Jindřich Medelic (Heinrich von Medelic), který tento hrad patrně také nechal postavit.

Pohled na staré město a zámek od západu

V roce 1170 koupil hrad i s panstvím Schwarzenberg německý císař Friedrich Barbarossa, po něm je zdědili jeho potomci. Friedrich II., Barbarossův vnuk, daroval 26. září 1212 toto panství včetně poddaných českému králi Přemyslu Otakarovi I. V té době byl Schwarzenberg českým lénem, což ale nemělo dlouhého trvání. Již roku 1282 je jako majitel uváděn Jindřich II., rychtář z Gery.

Kolem roku 1190 v důsledku přílivu osídlenců z Pomohanských Frank vznikaly v okolí Schwarzenbergu další osady, takzvané lesní lánové vsi. Jmenovitě jsou uváděny obce Crandorf a Bermsgrün, v dalších letech pak Grünhain, Sachsenfeld, Beierfeld a další osady v okolí. Schwarzenberg je tedy obklopen vesnicemi, jejichž obyvatelé provozují zemědělství,

lesnictví a později i hornictví. Již z roku 1380 pochází první písemná zmínka o „hamru v Erle“, jedním z osmi hamrů na schwarzenberském panství.

Rodem pánů z Tetova, kteří hrad, město i celé panství Schwarzenberg získali roku 1425 jakožto věřitelé purkrabího z Leisnigu, končí doba častého střídání vlastníků. Roku 1430 dobyli Schwarzenberg husité, ve stejné době do Saska utíkali lidé z Čech. Větší počet z nich se usadil na nivách u obce Crandorf, ležící jižně od Schwarzenbergu, kde se pak živil těžbou dřeva a výrobou dřevěného uhlí.

Z roku 1483 se dochoval dopis rychtářů a lidových soudců ze Schwarzenbergu, adresovaný radě města Zwickau, na němž se poprvé objevila pečeť Schwarzenbergu s rytím Jiří. Znak města

Městský znak v kostele sv. Jiří

Schwarzenberg kolem roku 1550

Pohled od Ottensteinu přes lázeňskou čtvrť k zámku

Schwarzenberg zpodobňuje sv. Jiřího v červeném a stříbrném brnění, se zlatým chocholem na přilbě a se zlatým kopím v pravé ruce, sedícího na černém koni se zlatým postrojem a bojujícího se zeleným drakem s červeným jazykem. Drakobijec Jiří se podle pověsti na blízké skále Totenstein pustil do boje s drakem, který pro obyvatele města představoval permanentní hrozbu. Na útěku před ním se prý pokusil na koni přeskočit Černou a přistát na protější hoře Ottenstein. Tento plán se mu však nezdařil a Jiří se roztrhl o dno řeky. Ještě dnes je prý v řece patrný otisk podkovy jeho koně.

Kolem roku 1485 je doložen počátek těžby stříbra a mědi v tomto regionu. Roku 1500 sídlí ve Schwarzenbergu 48 dědičných měšťanů s rodinami. V tomto roce se Schwarzenberg stává sídlem perkmistra zodpovědného za správu dolů v celém panství. Rozkvět hornictví v okolí města nastal až kolem roku 1515, a lze tedy předpokládat, že na jiných místech panství se nerostné bohatství hledalo a těžilo již dříve.

V období reformace se ve Schwarzenbergu roku 1524 prosadila evangelicko-luteránská víra. Tento proces urychlily havířské a selské nepokoje. V následujícím roce byla v městské části Erla

zřízena šestimetrová vysoká pec. Roku 1536 je poprvé zmiňován kostel, který stál na místě dnešní pobočky spořitelny (Sparkasse).

V důsledku šmalkaldské války muselo panství Schwarzenberg v roce 1546 odstoupit lesy a obce v jižní části ve prospěch Čech. Hranici mezi Čechami a Saskem do té doby tvořil krušnohorský hřeben jakožto rozvodí jižně od dnešních obcí Boží Dar, Ryžovna a Horní Blatná. Tehdy stanovená nová hranice v úseku mezi Božím Darem a Potůčkou je platná dodnes.

Historické jádro Schwarzenbergu tvoří staré město s náměstím na Zámeckém vrchu, zámek a kostel sv. Jiří uvnitř dnes již neexistujících městských hradeb, přerušovaných dvěma městskými branami. Na jihu k jádru přiléhá předměstí, které vzniklo kolem Panského mlýna – prvního mlýna ve městě. Tento mlýn, založený roku 1549 jistým Rösselmüllerem, byl po roce 1920 rozšířen a dnes se nachází v dezolátním stavu. Představitelé města i okresu řeší otázku, zda má být zbořen, nebo zachován. Roku 1551 bylo na předměstí, rozkládajícím se jižně od starého města na břehu Černé, 36 statků. Dnešní zachovalé a zrestaurované domy pocházejí většinou z 18. století.

Roku 1551 bylo rovněž započato s přestavbou hradu. Jako první

Erb nad vstupem do zámku

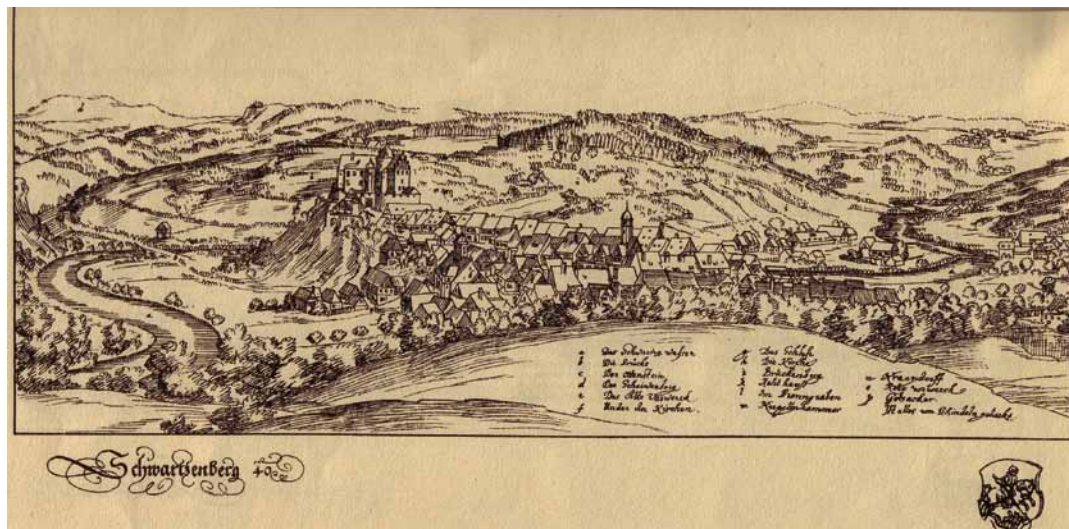
byla zvýšena hlavní hradní věž (bergfrit) a jižní křídlo. V letech 1555 až 1558 byl hrad pro kurfiřta Augusta Saského přestavěn na lovecký zámek, v letech 1875/1876 byla přistavěna správní budova.

Z roku 1581 pochází první zmínka o tom, že Schwarzenberg měl vlastní báňský úřad, neboť město bylo centrem rozlehlého revíru, v němž se těžila železná a cínová ruda. Tento pozitivní ekonomický rozvoj přerušila třicetiletá válka, protože v letech 1618 až 1648 byl Schwarzenberg několikrát zatažen do válečného dění, přepaden a vyplněn. Těžce bylo město postiženo hlavně roku 1632, kdy Krušnými horami táhly jednotky maršála Holcka.

Válka ale rozvoji zabránila jen na omezenou dobu, v roce 1657 zde existovalo již 11 cechů: jednalo se o cech krejčovský, ševcovský, zámečnický, bednářský, kovářský, kolářský, řeznický, pekařský, truhlářský, koželužský a provaznický. V roce 1670 měl Schwarzenberg zhruba 900 obyvatel. V roce 1691 byl vytvořen tzv. Hornokrušnohorský okresní úřad („Obererzgebirgische CreysAmbt“), čímž se Schwarzenberg stal oficiálním centrem regionu. Tato okresní správa se v nejrůznějších formách udržela až do roku 1994.

Když už starý kostel svou velikostí nedostačoval, byl v letech 1696 až 1699 postaven kostel sv. Jiří, který dodnes stojí vedle zámku. Tento barokní sálový kostel má bohatě vyřezávaný plochý dřevěný strop, mimořádně zdobné kněžiště a dvoupatrový dřevěný oltář.

Roku 1709 padlo město za obětí ničivému požáru, před nímž byl uchráněn jen kostel sv. Jiří a zá-

Schwarzenberg v roce 1627 – podle perokresby Wilhelma Dilicha

mek. Další požár město postihl 2. května 1824. Hrozbu nepředstavovaly pouze požáry, ale i rozvodněná Černá, která ohrožovala hamry a další budovy na svém břehu. Ničivá povodeň postihla údolí Černé například roku 1713.

Provoz dostavnické linky byl zahájen 27. května 1719 a v následujících letech vznikly první poštovní milníky – rozcestníky s uvedením vzdálenosti. Od 1. listopadu 1785 jezdil dvakrát týdně poštovní dostavník z Annabergu přes Schlettau, Scheibenberg, Schwarzenberg a Aue do Schneebergu. Od roku 1841 pak navázal rovněž dvakrát týdně další spoj ze Schwarzenbergu přes Grünhain a Zwönitz do Stollbergu.

V blízkém Obersachsenfeldu byl v roce 1795 objeven léčivý minerální pramen s vysokým obsahem síry a železa o vydatnosti zhruba 150 litrů za minutu. Mnoho měšťanů si tuto vodu přiváželo v sudech domů k pití. V letech 1854 až 1871 byly podniknuty pokusy tento pramen využít pro lázeňské účely, avšak bez velkého úspěchu. Majitel restaurace „Am Ottenstein“ chtěl tuto vodu trubkami přivést do svého podniku, což mu však úřady zakázaly. Přesto je doloženo, že hosté cestou ze západočeského lázeňského trojúhelníku od roku 1863 trávili ještě několik týdnů ve Schwarzenbergu, kde si dopřávali doplňkovou kúru. Tak vznikly lázně Bad Ottenstein pod stejno-

jmennou skalní vyhlídkou. Dnes už tento pramen bohužel nevyvěrá, vyschl v důsledku stavebních prací prováděných v jeho blízkosti.

Významnou událostí regionálního významu bylo zahájení provozu na železniční trati z Zwickau do Schwarzenbergu dne 11. května 1858. Schwarzenberg se tím napojil na evropskou železniční síť, a celé Krušnohoří tak získalo důležité osobní i nákladní nádraží. Až do konce 19. století vznikaly ve Schwarzenbergu a okolí různé průmyslové podniky, například přádelna bavlny, továrna na výrobu kartonu, brusírna dřeva, výroba beden, továrna na výrobu kakaa a čokolády, lisovna či smaltovna. Schwarzenberg ovšem konečnou stanicí dlouho nezůstal, již v roce 1882 byla zahájena stavba trati do

Johanngeorgenstadtu, která byla otevřena 20. září 1883. Za zmínku stojí skutečnost, že tato trať původně vedla tunelem pod zámek, který je dnes využíván pro různé kulturní akce. V roce 1952 byla trať do Johanngeorgenstadtu z důvodu tamní těžby uranu rozšířena na dvojkolejnou a na území města vedena jinou trasou. Byla postavena i další železniční trať, a to do Annabergu, která byla dokončena v roce 1889.

V roce 1902 zkonstruoval Karl Louis Krauss parní pračku, již prodal celkem 520 kusů. Položil tím základy pozdějšího podniku Wascherätewerk Schwarzenberg, který měl za socialismu více než 3 400 zaměstnanců a v letech 1945 až 1990 vyrobil přes 14 milionů praček, jež byly vyváženy do mnoha zemí.

Panorama Zámeckého vrchu s kostelem sv. Jiří (vlevo) a zámek

U dolní městské brány

Založením elektrárny „Obererzgebirge“ v roce 1911 byla zahájena elektrifikace města a okolních obcí, což pro region představovalo další ekonomický impuls.

V roce 1920 bylo ve Schwarzenbergu evidováno 900 budov, 75 podniků a 10 268 obyvatel. Když uvážíme, že v tuto dobu zaměstnávaly podniky ve městě zhruba 9 000 osob, vidíme, že město silně přitahovalo pracovní síly z okolních obcí a že bylo důležitým hospodářským centrem západního Krušnohoří.

V témže roce zakoupil poštovní úřad Schwarzenberg první tři autobusy, které provozoval na lince Grünhain – Schwarzenberg – Aue. Dne 20. června 1926 byl zahájen provoz první poštovní autobusové linky ze Schwarzenbergu přes Eibenstock do Schönheide. Roku 1927 pak následovala linka Schwarzenberg – Zwönitz – Stollberg s přípojem do Chemnitz a roku 1928 přibýly další linky do Annabergu, Aue, Rittersgrunu a Geyeru. Tento rozvoj infrastruktury je důkazem toho, jak významným centrem Schwarzenberg v této době byl.

Dne 6. července 1931 postihla údolí Černé zničující povodeň, jež způsobila velké škody na budovách v blízkosti řeky i na železniční trati do Johanngeorgenstadtu. Podobným způsobem se tato přírodní katastrofa opakovala 12. a 13. srpna 2002.

Po 2. světové válce zůstal Schwarzenberg po dobu od 11. května do 24. června neobsazen, což je významná historická zvláštnost. Zahájení těžby uranu v okolí měst Johanngeorgenstadt a Schlema i potřeba vysokého počtu pracovních sil v továrně na pračky přivedly do regionu mnoho nových obyvatel. Za účelem řešení bytového problému byly zřizovány celé nové čtvrti a město se tak dále rozrůstalo. Po politických změnách v roce 1989 byly do města integrovány i okolní obce.

V posledních 26 letech však Schwarzenberg ztrácel na významu, neboť v roce 1994 přišel o status okresního města a roku 1999 skončila éra výroby praček, protože po zdejších produktech už nebyla poptávka. Tyto dalekosáhlé ekonomické změny byly jen částečně kompenzovány vznikem nových pracovních míst. Schwarzenberg, „perla Krušnohoří“, jak je město také nazýváno, je však i dnes významným kulturním a hospodářským centrem západního Krušnohoří. V zámku, jenž je kolébkou města, se dnes nachází muzeum PERLA CASTRUM, které na ploše větší než 700 m² prostřednictvím jedinečných exponátů seznamuje své návštěvníky s pohnutou historií Schwarzenbergu.

text a foto: Ulrich Möckel
překlad: Roman Kloc
historické grafiky: Wikipedia

Centrum starého města s náměstím a bývalou radnicí

Kamenný most přes Černou, postavený roku 1783

Schwarzenberg a UNESCO

Také Schwarzenberg a jeho okolí patří k lokalitám, které tvoří součást žádosti o zápis Hornické kulturní krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO. Kromě schwarzenberského zámku, reprezentujícího dlouhodobou báňskou správu rudních revírů na území panství, jsou nominovanou památkou i železářny Erla, dokumentující výrobu železa v regionu od konce 14. století, a bývalá hornická nemocnice v Erlabrunnu, postavená na počátku 50. let minulého století v souvislosti s obrovským přírůstkem pracovních sil zaměstnaných při intenzivní těžbě uranu v okolí.

(MU)

Když se louky v Drebachu zbarví do fialova...

Pokud nepatříte mezi fanatické fanoušky zimních sportů, kteří by nejraději strávili celý rok na sněhu, jistě už se těšíte na to, jak budou první jarní květy nasměle nastavovat své okvětní lístky vstříc slunci. Magnetem, který každé jaro přiláká tisíce návštěvníků, se stala krušnohorská obec Drebach poblíž Ehrenfriedersdorfu.

Zdejší přírodní podívaná – šafránové louky (šafrán, lidově krokus) – má svůj původ v lidském konání bývalého faráře Davida Rebentrost (1648–1703), jenž před svým příchodem do Drebachu působil jako lékař v Jáchymově. David Rebentrost byl nejen evangelickým farářem, ale současně také lékařem, léčitелеm a šlechtitelem.

Podle legendy poskytl Rebentrost saskému kurfiřtovi Janu Jiřímu II. lékařskou pomoc po úrazu, který utrpěl na louvě. Jako výraz díky kurfiřt Rebentrostovi dovolil, aby si v drážďanské botanické

zahradě sám vybral rostliny, které bude chtít. Jeho volba padla na snědek chocholičnatý (*Ornithogalum umbellatum* L.), který v Drebachu roste dodnes, na tis (*Taxus*), který se do dnešních dní nedochoval, a šafrán jarní (*Crocus vernus*).

Podle jiných pramenů působil David Rebentrost v blízkých lázních Warmbad, které v té době intenzivně navštěvovali význační příslušníci saského královského dvora, a že se tedy k rostlinám dostal touto cestou.

Jisté však je, že šlechtitelé a provozovatelé botanických zahrad v oněch dobách udržovali intenzivní kontakty a vzájemně si vyměňovali rostliny a semena. Rebentrostové byli jak v saském, tak v českém Krušnohoří známi jako rod farářů a učenců. Kromě Drebachu působili na různých dalších místech – například v Annabergu, Horní Blatné, Jáchymově a Jöhstadu.

Orientační tabule

I když skutečný původ šafránu nelze jednoznačně stanovit, tyto jarní květy se v Drebachu díky dobré péči i vlastní reprodukční schopnosti rozšiřují již od 17. století. Pravý šafrán jarní (*Crocus vernus* subsp. *vernus*) dnes kvete v milionových počtech na více než 40 chráněných loukách o celkové ploše zhruba 7 hektarů a proměňuje se ve fialové koberce, na nichž lze napočítat až 400 exemplářů na metr čtvereční.

Kdo přijede po hlavní silnici od Ehrenfriedersdorfu, najde ve střední a spodní části obce fialové ukazatele s nápisem „Krokuswiese“, které ho k těmto loukám dovedou. Většinou najde také místo na za-

parkování (viz orientační tabule). Ty nejhezčí louhy se nacházejí vlevo od hlavní silnice a jsou přístupné po úzkých stezkách.

Jelikož doba rozkvětu šafránu závisí na klimatických podmínkách, doporučujeme se před návštěvou o stavu šafránových luk informovat na internetových stránkách obce (<http://www.gemeinde-drebach.de/index.php>). Rozkvět většinou trvá 7 až 18 dní, ve výjimečných případech i 33 dní v březnu a dubnu. Návštěva se vyplatí zejména za slunečného počasí, když jsou všechny květy otevřené.

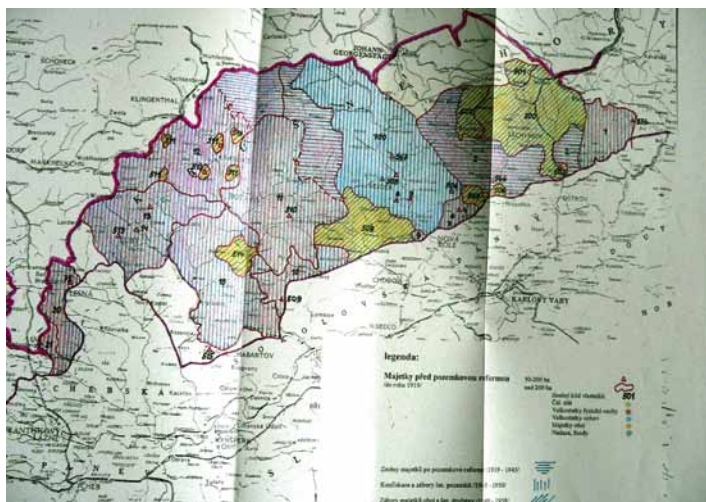
Ulrich Möckel
překlad: Roman Kloc

Jak se dostat do Drebachu

Z Božího Daru pokračujte do Oberwiesenthalu a zůstaňte na silnici č. 95. Projedete Annaberg-Buchholz, pokračujte směrem na Chemnitz. Zhruba 7 km za Annabergem dojedete do obce Ehrenfriedersdorf. U radnice odbočte doprava na silnici do Drebachu a pokračujte po hlavní silnici až do cíle. V Drebachu jsou informační tabulky, které vás nasměrují na parkoviště a na stezku, jež vede kolem šafránových luk.

Krušnohorské lesní hospodářství (3. část)

Lesní hospodaření podle platných příslušných hospodářských plánů a jejich revizí pokračovalo i během okupace, ale výsledky, číselné charakteristiky a hodnoty se nezachovaly. Z poválečných inventarizací však lze zpětně vyvodit, že docházelo k přetěžování a zanedbávání následné obnovy lesa.

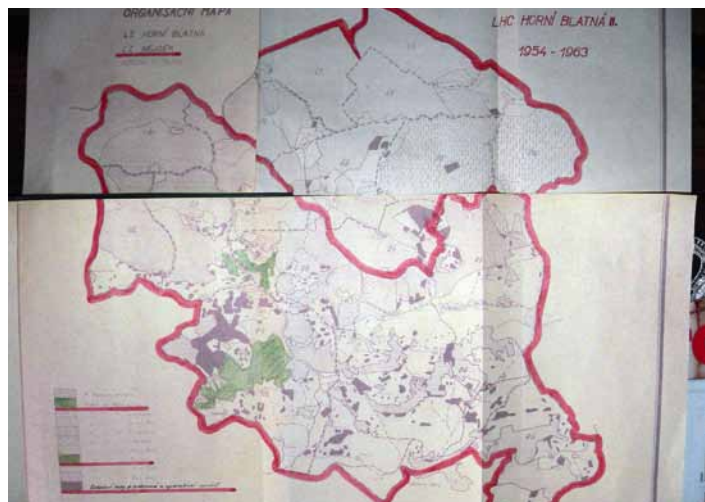

Majetky před pozemkovou reformou (do roku 1919)

K prvním větším majetkovým přesunům sice došlo ve 20. a počátkem 30. let minulého století v souvislosti s pozemkovou reformou (záborový zákon č. 215/1919 Sb.), kdy velké majetky přešly na státní lesy, města a obce a pro hospodářskou úpravu lesa vznikl termín „hospodářský celek“, ale nadále zůstával v platnosti císařský patent (lesů a dříví) č. 250 z 3. prosince 1852. Tento, na svoji dobu velmi pokrokový zákon zakazoval mimo jiné odnímání lesní půdy bez úředního povolení, pastvu a hrabání steliva v lese, nařizoval povinnost zalesnění holin po těžbě do pěti let a takové hospodaření, aby se les

dal obnovit a sousední porost včetně půdy nebyly ohroženy. Zabýval se také dobou a způsoby těžby, lesními požáry, škodami hmyzem, ochrannou službou a náhradami škod. Není samozřejmě bez zajímavosti, že přežil až do období budování socialismu, kdy ho nahradil zákon o lesích a lesním hospodářství č. 166/1960 Sb. (první komplexní lesní zákon od roku 1852), který zavedl pojem lesní a půdní fond, povinnost rekultivace pozemků a lesy dělil na dvě kategorie, na lesy hospodářské a účelové.

Další významné rozšíření státní držby nastalo po roce 1945 konfiskací německého majetku podle

Celky Horní Blatná a Nejdek

dekrety prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. a následně v roce 1948 na základě zákona č. 142/1947 Sb., o revizi pozemkové reformy, který postihl majetky nad 50 ha, církevní a nadační. Podle zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě, následoval zbytek. A konečně podle zákona č. 279/1949 Sb. a příslušného vládního nařízení z roku 1950 byly státem převzaty i lesy měst, obcí a později i družstevní. Tím pádem se do vlastnictví státu dostal (až na drobnosti) prakticky veškerý lesní majetek.

Po znárodnění došlo až do roku 1956 k rozdělení pěstební a těžební činnosti, což přispělo – i vzhledem k majetkovým přesunům a neustálým změnám v organizačních i správních strukturách – k tomu, že velká část údajů z této doby není k dispozici. Chybí hospodářská evidence a poztrácely se i sumáře za uvedené období. I během této doby docházelo k přetěžbám, těžba se řídila podle požadavků sortimentů a potřeb národního hospodářství a teprve revize a tvorba nových hospodářských plánů po roce 1956

vnesly do hospodaření systém. V té době byly platné tyto zákonné normy – zákon č. 166/1951 Sb., jenž zavedl odbornou správu lesů pro všechny lesy, a zákon č. 75/1958 Sb., který stanovil vytváření lesních hospodářských celků pro potřeby plánování, hospodaření a upravuje doby obmýtlí. Na závěr přichází již zmíněný zákon o lesích a lesním hospodářství č. 166/1960 Sb., který po 108 letech nahrazuje císařský patent.

Po válce sestavil hospodářský plán pro městské lesy Jáchymov, rozšířený o přidělené konfiskáty s platností od ledna 1949, Jan Pinc. Od roku 1953 pak lesy přechází pod Správu lesního hospodářství (SLH) v Horní Blatné a později při jejím rozdělení na Lesní závod (LZ) Nejdek a Lesní závod Horní Blatná.

Po spojení obou lesních závodů v roce 1972 jsou začleněny jako Lesní správa Jáchymov k Horní Blatné. U ostrovských lesů vznikl poslední pořizovací elaborát na roky 1952 až 1961, ovšem státní správa se přestěhovala v roce

Objekt bývalého lesního závodu v Horní Blatné

Krušné hory vždy oplývaly bohatstvím nejen ve svém podzemí ukrytém lidským zrakům, ale minimálně stejnou měrou i bohatstvím na svém povrchu ve formě nádherné divoké přírody. Zatímco rudné podzemí bylo v průběhu staletí člověkem nenávratně vyčerpáno, les jako hlavní představitel zdejší přírody všechny útrapy způsobené lidmi přežil a nabízí jim sebe i své produkty plnou náručí dodnes.

1952 do Horní Blatné, kde později při zániku SLH se ostrovské lesy rozdělily mezi LZ Nejdek a Horní Blatnou. Pro ředitelství státních lesů v Nejdku se připravoval hospodářský plán na roky 1954 až 1963. Pracovalo se na něm až do roku 1958, kdy se přepracovával v důsledku rozdělení bývalé SLH v Horní Blatné na dvě nové již dříve zmíněné organizační jednotky v Horní Blatné a Nejdku v roce 1958. Správa lesů v Horní Blatné obhospodařovala bývalé montánní lesní panství Jáchymova, pro které byly po válce vypracovány taktické lesní hospodářské plány na léta 1954–1963 a 1965–1974. V dalším lesním hospodářském plánu 1974–1983 jsou určeny dva nové lesní hospodářské celky Horní Blatná a Pstruží.

Lesní hospodaření v oblasti se postupně konsoliduje a vznikají dva subjekty – lesní závody Nejdek a Horní Blatná (Nejdek se čtyřmi a Horní Blatná se dvěma lesními hospodářskými celky). Pro uvedené hospodářské celky se vytvořily v těchto letech nové lesní hospodářské plány (LHP). Po roce 1961 se vymezily nové hranice lesních hospodářských celků. V následujícím roce se zavádí třístupňové rozdělení lesa na oddělení, dílec, porost včetně označení a od roku 1963 jsou vypracovávány lesní hospodářské plány vždy na období 10 let. Až do roku 1995 veškeré LHP byly vyhotoveny státní organizací Lesprojekt Brandýs nad Labem (později Ústav pro

hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem), pobočka Plzeň, pracoviště Karlovy Vary. V roce 1972 došlo ke sloučení lesních závodů Nejdek a Horní Blatná do jednoho Lesního závodu Horní Blatná s vytvořením šesti lesních správ s tím, že každá se stává lesním hospodářským celkem. V tomto období se pro hospodaření vytvářejí tzv. provozní soubory v rámci tzv. hospodářských skupin, kde v hospodářských skupinách „Z“ byly v LHP předpisy zalesňování nelesních půd. Zvláště v 60. a 70. letech bylo značné množství těchto ploch vzato do lesní půdy.

V této době, hlavně však v 80. letech, byl limitujícím faktorem obnovy lesa a zdravotního

stavu porostů II. věkové třídy okus a loupání jelení zvěří. Výrazně se ale projevil vypouštěné emise zejména z elektráren. Imise (vlivem kyselých dešťů, častými mlhami námrazou, jinovatkou a podobně) poškodily zejména smrkové porosty na náhorních polohách Krušných hor a měly dopad na celkové lesnické hospodaření v těchto lesích. Byly to oblasti zejména ve východním Krušnohoří, bývalé lesní závody Litvínov, Janov, Klášterec, ale i směrem na západ, a to zejména LZ Horní Blatná a Kraslice. Imisemi oslabené, z části prosychající porosty byly atraktivní pro namnožení kůrovců, zvláště kůrovice smrkového. Touto kalamitou byly postupně zasaženy velké plochy starších smrkových porostů a jejich odtěžením vzniklo množství holin, například v oblasti Jelení, Rolavy, Fuchssteinu, Přebuze a dál na Kraslicku. Se zalesňováním těchto velkých holin byly značné problémy, prováděla se i buldozerová (zčásti i bagrová) příprava půdy, kdy se její vrchní vrstva kontaminovaná spady imisí shrnovala do 2 až 3 metry vysokých valů i s pařezy a kořeny. Při obnově se používaly odolnější dřeviny, například smrk pichlavý, další smrkové exoty a výsevy břízy, olše a podobně, tzv. náhradní porosty. Byl to dlouhodobý a někde dosud trvající problém, kdy

po významném poklesu exhalátů se lesníci mohou postupně vrátit k původním dřevinám i v důsledku špatného zdravotního stavu některých náhradních porostů. Vliv imisí se však projevuje i nadále, a to vyplavením složek do spodních horizontů lesních půd, kde přetrvávají a mimo jiné jsou příčinou plošného žloutnutí a částečné ztráty jehličí u smrkových porostů v 90. letech a v pozdější době. Již několikrát bylo přikročeno k vápnění těchto porostů, hlavně letecky, aby se jejich stav zlepšil.

Koncem 70. let byl vydán nový lesní zákon č. 61/1977 Sb. včetně dalších vyhlášek, zejména č. 13/1978 Sb., kde bylo dřívější vymezení účelových lesů nahrazeno detailním řešením kategorizace lesů, a to vedle lesů hospodářských na lesy ochranné, lesy zvláštního určení a další jejich subkategorie. Na jejich základě se vytvářely hospodářské soubory, které nahradily dřívější provozní soubory. Základem tvorby hospodářských souborů byla systematika v příloze uvedené vyhlášky a pro každý se zpracovaly rámcové směrnice hospodaření. Ministerstvo lesního a vodního hospodářství ČSR podle § 3 zákona ČNR č. 96/1977 Sb., o hospodaření v lesích a státní správě lesního hospodářství, určilo v „Rozhodnutí o určení lesních hospodářských celků“ z 10. května 1978 lesní hospodářský celek Horní

Současné sídlo Lesní správy Horní Blatná

Blatná totožný s Lesním závodem v Horní Blatné. Na základě toho byl vypracován lesní hospodářský plán na dobu platnosti 10 let, tj. 1982 až 1991. Zde byla v pásmech ohrožení A, B, C vyhlášena subkategorie lesa zvláštního určení – lesy postihované exhalacemi, které vyžadovala odlišný způsob hospodaření. To platilo až do roku 1992, kdy byl 1. ledna založen, v současné podobě, státní podnik Lesy České republiky se správou 1,3 mil. ha lesního majetku ve vlastnictví státu (86 % rozlohy státního lesního majetku). V této době došlo také k rozdělení bývalého lesního závodu na lesní správu coby státní organizaci a lesní akciovou společnost coby podnikatelský subjekt s výrobní činností. Další lesní hospodářský plán s platností 1992–2001 zřizoval ještě jeden lesní hospodářský celek Horní Blatnou, který byl v dalším hospodářském plánu 2002–2011, vzhledem ke své velikosti přes 20 tisíc ha, rozdělen na dva nové celky Plešivec a Nejdek. Tento LHP a další

byly již zpracovány podnikatelskými subjekty. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů mimo jiné zpracovává Oblastní plány rozvoje lesů (OPRL) pro jednotlivé přírodní lesní oblasti (tedy i pro Lesní oblast 1 – Krušné hory), stanoví zásady hospodaření v nich a tyto jsou rámcovým doporučením pro zpracování LHP a Lesních hospodářských osnov.

Od 1. 1. 1993 vzniká Oblastní inspektorát lesů ČR, později Krajské ředitelství Karlovy Vary, s Lesní správou Horní Blatná s patnácti revíry.

Po sametové revoluci sice až do konce roku 1995 nadále zůstával v platnosti federální zákon o lesích č. 61/1977 Sb. spolu se souvisejícími předpisy, pouze se zrušenými paragrafy o socialistickém užívání lesů. Tento zákon byl nahrazen novým lesním zákonem č. 289/1995 Sb., který stanovuje předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství tvořícího nenahraditelnou složku

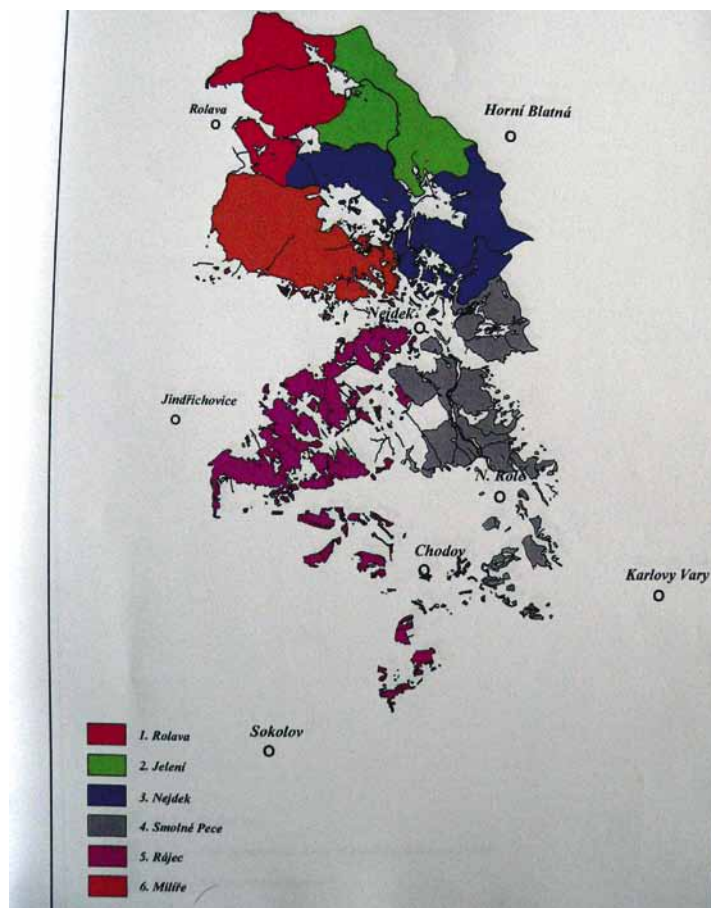
životního prostředí pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm. Určuje nakládání s lesy ve vlastnictví státu tak, že zakazuje nájem a podnájem lesa za účelem hospodaření v něm. Pojem lesní půdní fond (LPF) se mění na pozemky určené k plnění funkcí lesa (PUPFL). I kategorizace lesů doznala změn, zejména u některých subkategorií lesů zvláštního určení, kdy například lesy postihované exhalacemi již nejsou lesem zvláštního určení. Po roce 1989 dochází k úpravě vlastnických vztahů a Lesy ČR navrácí lesy oprávněným soukromým vlastníkům (zákon č. 229/1991 Sb.) a obcím podle zákona č. 172/1991 Sb. Nakonec zákonem o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi č. 428/2012 Sb. s účinností od 1. ledna 2013 dochází i k postupnému navrácení církevního majetku.

V současnosti kromě 24 790 ha lesa rozdělených na dva lesní hos-

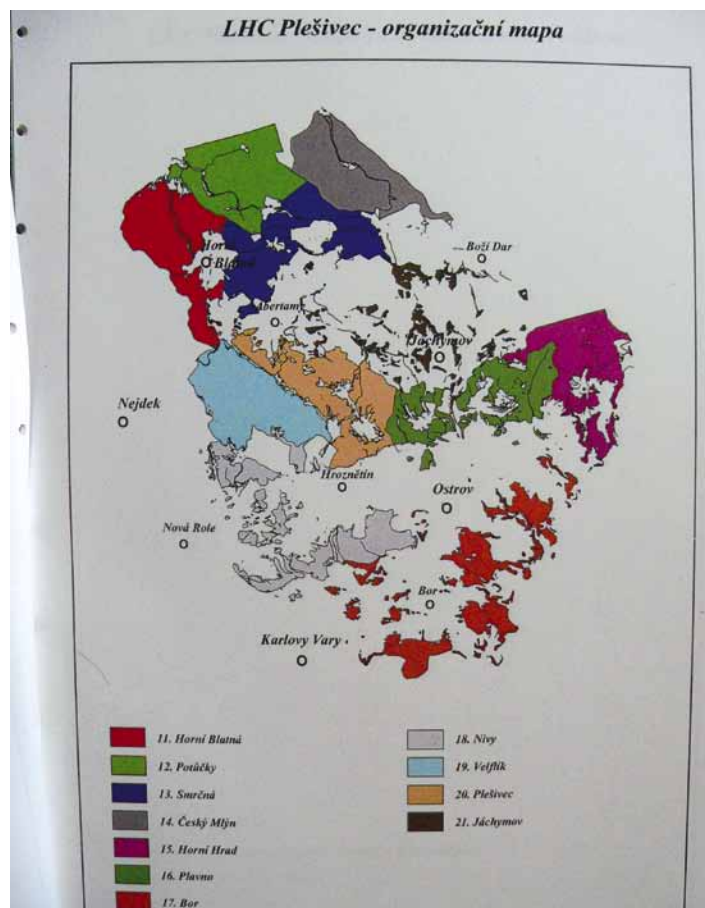
podářské celky Plešivec a Nejdek se čtrnácti revíry, spravovanými Lesní správou Horní Blatná, hospodaří v naší oblasti vedle drobných vlastníků tyto obce na uvedených výměrách:

Jáchymov – 3 306 ha
Boží Dar – 445 ha
Ostrov – 233 ha
Stráž nad Ohří – 182 ha
Krásný Les – 93 ha
Hroznětín – 147 ha
Merklín – 114 ha
Abertamy – 75 ha
Nejdek – 552 ha
Lázeňské lesy (Odeř) – 386 ha
Loketské lesy (Rájec) – 848 ha
Kromě toho Náboženská matice (Nejdek) po ukončení procesu předávání s předpokládanými 4 500 ha.

Jiří Kupilík, Jan Sychrava
čerpáno z materiálů Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, pobočka Plzeň, pracoviště Karlovy Vary

Hospodářské celky Plešivec a Nejdek

Vzpomínka na Jana Petrlíka

Byl začátek roku 1969. V Nejdku jsem byl v tu dobu pouze několik týdnů. Jako pracovník tehdejšího podnikového ředitelství Přádelen česané příze (PČP) jsem se při řešení pracovních úkolů potkal na barevně nejdeckého závodu s energickým mužem atletické postavy Janem Petrlíkem. Při řešení pracovních problémů jsme se tvrdě utkali, chvílemi jsem měl dojem, že mě z barevných svými svalnatými pažemi vynese. Když jsme se uklidnili a přestali hovořit jenom o práci, došlo i na sport. Jako když mávne kouzelným proutkem, byli jsme naladěni na stejnou notu.

Začalo se rodit naše přátelství a společná práce při zakládání a vedení lyžařského oddílu TJ Jiskra Nejedek, který jsme ještě s několika dalšími nadšenci založili v roce 1969. Honza převzal na své bedra největší odpovědnost tím, že se stal hlavním trenérem mládeže. Všichni jsme ho jako nejzkušenějšího respektovali. V roce 1970 jsme provedli nábor dětí a o vánočních prázdninách uskutečnili pod vedením Honzy první tréninkové soustředění na Blatenském vrchu.

Od té doby se pod vedením Honzy začala psát zlatá historie nejdeckého lyžování. V 70. letech se stal lyžařský oddíl TJ Jiskra Nejedek jedním z nejúspěšnějších v Západočeském kraji. V těchto letech oddíl třikrát zvítězil v krajské soutěži žákovských družstev. Závodníci oddílu získali desítky titulů pře-

borníků kraje a řada z nich jako Martin Müller, Milan Fotr, Pavlína Hýsková, Zuzana Petrlíková, Pavel Koubek, Jaromír Frey, Josef Petr, Alena Bernášková, Lída Ziebová, Jaromír Šmída a další se prosadili i na celostátní úrovni. To vše byla především zásluha trenéra Jana Petrlíka, člověka, který pro sport skutečně „hořel“ a dokázal „zapalovat“ i lidi kolem sebe.

Kdo vlastně byl Jan Petrlík? Narodil se v Praze 14. března 1924, původní profesí byl učitel, když po absolvování gymnázia a dvouleté průmyslové školy chemické vystudoval na Karlově univerzitě Fakultu tělesné výchovy a sportu. Po ukončení studia v roce 1952 nastoupil jako učitel na průmyslovou školu v Kolíně. V té době byl i trenérem kolínských atletů a v jeho týmu byla i tehdejší reprezentantka, půlkařka Košílková. Svou učitelskou kariéru musel z politických důvodů jako nábožensky založený člověk ukončit v roce 1961. I když byl v roce 1969, kdy už bydlel v Nejdku, rehabilitován, k učitelskému povolání se již nikdy nevrátil a v průběhu následujících let vystřídal řadu zaměstnání (barvíře, betonáře, lesního dělníka, skladníka, ekonoma i železničáře). Nic z toho však neohrozilo jeho lásku ke sportu a zánícení při výchově mladých sportovců. Málokdo ví, že i on sám byl výborným atletem. Jeho doménou byly vrhačské disciplíny, vrh koulí, hod diskem

Jan Petrlík na stupních vítězů

a hod kladivem, ale neodmítal ani další atletické disciplíny i další sporty jako kanoistiku, cyklistiku a orientační běh.

K běžeckému lyžování přešel až po úrazu kolena, po němž již nemohl zvládat otočky při hodu diskem a kladivem. Na sebe byl vždy tvrdý a nesmlouvavý, nikdy se nestalo, že by nepřišel na trénink, protože mu

není dobře, že je zima nebo že prší. Totéž vyžadoval i od svých svěřenců, což bylo klíčem k úspěchům členů oddílu jak v lyžování, tak v orientačním běhu a mělo by být odkazem pro dnešní i budoucí generace závodníků a jejich trenérů, neboť jen toto je cesta ke sportovním úspěchům.

Bohužel jeho plodnou práci přerušilo nečekané úmrtí při lyžař-

V letech 1975 až 1977 v kraji neporazitelný tým, vítěz krajské soutěže družstev

Honza Petrlík před sjezděním Střely (1972)

Honza na trati lyžařského závodu

ském závodu Novohamerský běh 16. března 1986.

I když Honza není již 30 let mezi námi, rukopis jeho práce je nadále patrný na jeho následovnicích, kteří se věnovali a věnují trenérské práci jak v lyžování, tak orientačním běhu – Aleně Veselé, Pavlině Spaziererové a Jaromíru Freyovi, kteří vychovali nové mistry republiky Vojtu Veselého, Martina Niewiaka a Jana Spazierera v lyžování a Andreu Freyovou a Annu Veselou v orientačním běhu a lyžařském orientačním běhu a řadu dalších prvotřídních závodníků.

Závěrem nezbyvá než Honzovi ještě jednou poděkovat za vše, co pro nejdecké a krušnohorské lyžování a orientační běh vykonal, a přát si, aby se i v budoucnu našli lidé zapálení pro sport stejně jako Honza a vedli nejdecké lyžování a orientační běh k dalším významným úspěchům.

Jaromír Frey st.

Olympionici mají Zátopka, my máme Petrlíka

Vzpomínková akce na Jana Petrlíka se vydařila. Po zahájení s připitkem nápojem Malcao se nás přes 40 účastníků vydalo na trasu, kterou jsme si vybrali. Byly dvě varianty – lyžařská a pro pěší. Obě vedly kolem pomníčku na „Petrlíkovce“ a všichni jsme měli pocit, že nás pan trenér pořád sleduje, jestli všechno děláme správně a podle regulí. Rodina, kamarádi, odchovanci a příznivci Honzy Petrlíka se skvěle bavili i po závodě. Občerstvení a zábavu jsme si připravili sami a podle ohlasů se to všem moc líbilo. Hip, hurá! Hip, hurá! Hip, hurá! Zdar! Zdar! Zdar!

Alena Veselá

foto: Jaromír Frei st.

Společné foto účastníků

Přišla zima, přišel mráz a Radon (jeho členové) vyrazil na sněž. I přesto, že sněž bylo poskrovnu, podařilo se upravit několik kilometrů stop v okolí Radon arény v Rudném a malí Radoňáci začali trénovat na běžkách. Po několika trénincích v aréně jsme se vypravili na první výlety – na Chaloupky a také na Bučinskou cestu. A protože se všichni neuvěřitelně zlepšovali, přihlásili jsme sportovce na první závody. Nejprve jsme 13. února závodili na Božím Daru na Jahodové louce, kde se Radoňáci rozhodně neztratili, podali bojovné výkony a dokonce to i cinklo a na bednu vystoupala Pěťa Holíková.

Letošní počasí si s lyžaři trochu pohrávalo a ne vždy se podařilo uspořádat plánované závody podle termínové listiny. Oddíly tedy reagovaly s pořadatelstvím i podle toho, kdo má zrovna nejvíce sněž. A tak jsme se i my rozhodli představit náš nový tým a naše lyžařské zázemí ve Vysoké Peci

a okolí a pozvali jsme sousední oddíly na naši domácí půdu – na 1. ročník RADON SKI PEC dne 20. února 2016.

Předpověď slibovala, že v Radon aréně bude dostatek sněž, což se však nakonec nesplnilo a sněž ubýlo, ale nevzdali jsme se a s velkým nasazením lopat a pomocníků jsme závody uspořádali na loukách pod lesem nad arénou. Jednalo se hned o dvojzávod, kdy se první část běžela klasicky s intervalovým startem a v druhém kole vyrazili závodníci ve čtveřicích na crosscountry cross. Na vše na místě dohlédli medailisté z mistrovství světa Milan Šperl a Lukáš Bauer. Během závodu hustě chumelilo, bylo vlhko a lepilo se to, ovšem všichni statečně bojovali a pro Radon to opět stříbrně zacinkalo díky Pěťe. Děkujeme starostovi Vysoké Peci Tomášovi Hüttnerovi a starostovi Nejdku panu Lubomírovi Vítkovi, že vydrželi husté chumelení a předali všechny ceny vítězům. A rovněž moc děkujeme všem rodičům a dalším,

kdo s pořádáním pomohli, a samozřejmě obci Vysoká Pec za podporu.

Další víkend 27. února jsme závodili opět na Jahodovce, kde si to všichni za slunečného počasí užili a s nasazením bojovali. Odpoledne jsme se přemístili do Abertam na

již tradiční závod historických štafet. Zde dospěláci z Radonu i přes drobné problémy s historickým vybavením, které občas nestíhalo tempo rychlých nohou závodníků, urvali třetí místo.

Jakub Šebesta

V Radon aréně

Radonové záření na sněž

Horská služba – okrsek Pyšná

Stanice HS Pyšná (2007)

Okrsek horské služby Pyšná se nachází v Krušných horách 10 km severovýchodně od městské aglomerace Chomutov – Jirkov v nadmořské výšce od 650 do 745 m n. m. Na hřebenech je nejvyšším vrcholem Medvědí skála (924 m). V západní části spadá do okrsku Skiareál Mezihoří. Po hřebenech probíhá běžecská magistrála od Mezihoří přes Lesnou až po Klíny. V krajině dříve zničené emisním zatížením a exhalacemi z těž-

by hnědého uhlí a neodsířených elektráren dnes můžete spatřit nádherné scenérie zdravých, převážně smíšených lesů. Sportovní vyžití vám přinesou upravované běžecské i sjezdové tratě, v létě cyklistika, turistika a příznivci lezení si mohou vyzkoušet své dovednosti na žulovém masivu zvaném Kočičí skála.

V listopadu 1955 požádala lyžařská sekce Ústeckého kraje lyžařské jednoty o nahlášení požá-

Horská služba při zásahu – P. Weinelt (2015)

давků pro vytvoření horské služby (HS) v Krušných horách. Jako první se hlásí TJ Slovan Jirkov. Jednota žádala o vytvoření okrsku na Pyšné. Byly dodány kanadské saně a značky HS – poprvé v Krušných horách. Přesto však nebyla dosud právoplatně utvořena. Proto za Ústecký kraj trojice Mikoláš, Křepela a Bohuslav urguje na ústředí v Praze její vytvoření a uznání. Stanice HS se začala budovat v roce 1962 a v roce 1965 byla uvedena

do provozu. Po několika úpravách slouží dodnes.

Zakládajícími členy okrsku byli Karel Bohuslav, Franta Šedivý, Václav Suttner. V roce 1958 přibyli noví členové Mirek Jeřábek a Mirek Pokorný a v roce Jiří Kocourek, Josef Vopat a Ladislav Říha. Roku 1963 přicházejí noví členové Stanislav Rambousek a František Vítek.

**Petr a Pavel Weineltovi,
HS Pyšná**

Nová pomůcka pro návštěvníky Krušných hor

V infocentrech a na dalších turisticky exponovaných místech v sedmi krušnohorských městech a obcích se objevila nová pomůcka pro návštěvníky regionu. Jde o panel se zabudovaným dotykovým tabletem, který obsahuje informace v češtině, němčině a angličtině o nominaci Hornické kulturní krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO a o jednotlivých nominovaných lokalitách včetně velkého množství fotografií a tipů na výlety. Interaktivní aplikaci, kterou s finančním přispěním Karlovarského kraje nechala pořídit společnost Montanregion Krušné hory – Erzgebirge, o.p.s., si zájemci mohou vyzkoušet v Abertamech, na Božím Daru, v Horní Blatné, Jáchymově, Krupce, Loučném pod Klínovcem a v Měděnci.

(MU)

Boží Dar přivítal 45. Karlův běh

O víkendu 12.–13. března se na Božím Daru uskutečnil už 45. ročník Karlova běhu, závodu, který nese jméno po „Otcích vlasti“, jehož 700. výročí narození si letos připomínáme.

Sobotních závodů pro děti na 0,5 a 1,5 km klasicky, 5 km volnou technikou a hlavního závodu na 13 a 22 km se zúčastnilo 325 běžkařů včetně borců na velkých kolech – fatbikerů. V rámci Memoriálu Jana Pravečka byl o pouhých 5 vteřin nejrychlejší německý závodník Toni Escher (Fischer Racing Team / SC Norweger 1896 Annaberg) před Radkem Šretrem (PIONEER Investments Craft). Třetí místo obsadil Jakub Pšenička (Silvini Madhus). První místo mezi ženami si přesvědčivě vyjela německá závodnice Anna-Maria Dietze (Pulschlag Neuhausen Erzgebirge).

Králem mezi fatbikery se stal a loňské prvenství obhájil Jan Kubiček.

V neděli byly na programu Karlova běhu klasické tratě 22 a 31 km. Borci ze Silvini Madhus Team Jiří Pliska a Jakub Pšenička pro sebe urvali první dvě místa na nejprestižnější, 31 km dlouhé trati, která se skládala ze tří okruhů mezi Božím Darem, Myslívem, Špičákem a cílem. Třetí místo obsadil vítěz sobotního závodu volnou technikou Němec Toni Escher. Mezi ženami na trati 31 km dominovala německá závodnice Ulla Hornfeck.

Děkujeme všem, kteří s námi přijeli zavřít na Boží Dar letošní běžkařskou sezonu. Kompletní výsledky všech kategorií najdete na <http://stopapro.sportsoft.cz/cs/zavod/overview/1733>.

Martina Poštová
foto: Václav Bešta

Dětský závod na 1,5 km

Start závodu dospělých na 22 km klasicky

Fatbikeři na sněhu

Finále českého poháru ve snowboardcrossu

Vendula Hopjaková ukázala soupeřkám záda

O víkendu 12.–13. března měly na Božím Daru svou premiéru závody českého poháru ve snowboardcrossu s bohatou mezinárodní účastí, a nebýt mlhy, která místo po oba dva dny pohltila, dalo by se hovořit o parádním sportovním zážitku, korunovaném úspěchy pro české reprezentanty. Zlatou medaili si v ženské kategorii, mezi soupeřkami z deseti evropských zemí, nenechala v sobotním ani nedělním závodu ujít naděje českého snowboardcrossu Vendula Hopjaková. Po sobotním karambolu českého reprezentanta Davida Bakeše ovládl stupně vítězů Holanďan Glen de Blois, ale v neděli už pověsila hosteska zlatou medaili Davidovi Bakešovi.

Božidarský snowboardcross udělal pomyslnou tečku za seriálem českého poháru této disciplíny, pořádaným Svazem lyžařů České republiky. A jaká byla spokojenost svazu, nám prozradil manažer úseku snowboardingu Miroslav Schimmer: „Letošní seriál českého poháru proběhl i přes nepříznivé sněhové podmínky podle plánu. Novinkou bylo rozšíření startovního pole každého závodu o dětské a mládežnické kategorie, což byl velmi dobrý krok. Na každé soutěži jsme zaznamenali velkou účast mladých nadějí, což svědčí o tom, že úspěchy českých reprezentantů na světových soutěžích jsou pro ně pozitivním příkladem.“

Ivana Dobišová
foto: Jiří Šimeček

Dámská jízda aneb my všechny školou povinné

V neděli 27. března se na Božím Daru uskuteční třináctý ročník Dámské jízdy, závodu pro slečny, dámy i seniorky. Letos vyrazí účastnice do běžecké stopy přímo ze školních lavic.

Pětikilometrový okruh po Ježíškově stopě pojedou všechny školačky ve školních uniformách vybaveny pro ten správný školní den. Organizační tým připomíná: „Jedeme pouze klasicky, za bruslení čili volný styl hrozí dámám diskvalifikace. Povinnou zastávkou je také občerstvení s malým drinkem. Na start nebude připuštěn žádný muž. Ti se ujmou rolí technické čtyry, rozhodčích a samozřejmě trenérů.“

Závod pořádá LK Slovan Karlovy Vary ve spolupráci s Komisí rovných příležitostí ve sportu ČOV a městem Boží Dar. Patronkou oblíbeného závodu je vynikající československá běžkyně na lyžích Květa Jeriová-Pecková.

Registrace bude pro všechny žáky, studentky i vysokoškolačky otevřena na radnici od 9 hodin. Školní výprava absolvuje v 10:30 společnou rozsvičku na božidarském náměstí a závod odstartuje přesně o půl hodiny později, tedy v 11:00.

Srdečně zveme všechny na Dámskou jízdu 2016.

Martina Poštová

Motto 13. ročníku: **MY VŠICHNI ŠKOLOU POVINNÍ**

DÁMSKÁ JÍZDA

Jedeme, nebo jdeme za každého počasí!

neděle 27. března 2016
Boží Dar

Závod se účastní pouze ženy!

Kategorie	Ročník	Kód	Třída
Holčičky	2008 a mladší	Z1	0,5 km
Slečny	1998 – 2007	Z2	5 km
Ženy	1968 – 1997	Z3	5 km
Seniorky	1965 a starší	Z4	5 km
Pěší	mladší i starší	Z5	5 km

Třída: Malý Ježíškův okruh na lyžích 5 km klasicky, při použití volného stylu bude závodnice ze závodu vyloučena (nebude-li snít 5 km pěšky).

Společná rozsvička: 10.30 hod.
Start: 11.00 hod.
Prezentace: 9.00–10.30 hod.
Obecní úřad Boží Dar (na náměstí)

Závod pořádá LK Slovan Karlovy Vary ve spolupráci s Městem Boží Dar.

Sponzor: Nemus Plus s.r.o., Kavárna u Smělné, Penzion Iva, Miroslav Laco, Jan Tichý, T.J. Delfin, Jiří Pelina, Michal Soukup, NOVAKO-SKI s.r.o., Profsport Jiří Matějka, Jiří Štěr, Stefan Skulavík, Petr Ehlisch, Jiří Zahorek, Klub Králových hor, HUDY sport, Müller Production, s.r.o., Larum servis s.r.o.

Hlavní sponzor: **ERGA DİN**

25+1 KIWI Cup se blíží

V Krušných horách okouzluje lyžníci starými ski a ladným lyžařským stylem již déle než čtvrtstoletí při tradičním KIWI Cupu. Letošní ročník 25+1 se bude konat 19. března na Neklidu na Božím Daru. KIWI ples 25+1, kde si užijete všeho, co jste loni nestihli, bude opět v hotelu Slunečná. Lístky na ples i do tomboly zakoupíte buď v krámku KPZ, nebo na www.telemarkteambozidar.cz.

Nejrychlejší štafeta na historických lyžích je z Božího Daru

Boží Dar se oslav Spolku zimních sportů v Abertamech účastní od samého počátku, od prvního ročníku také jezdí na historických lyžích a v historickém oblečení. V sobotu 27. února ukončili božidarští šestiletou hegemonii štafety Perninku a zvítězili časem 33 minut. Ohlédněme se zpět.

Boží Dar měl původně na startu pouze štafetu smíšenou. Nyní již čtvrtým rokem nastu-

pují na start „Božidarské dámy“ samy. Nechtěly jsme ambice našich mužů brzdit, rozhodně však naše výkony nesnižujeme. Zajet v ženském složení do desítky je paráda. Jediným „povoleným členem“ našeho dámského týmu je děda. A zájem je veliký. Pochvalu si zaslouží naše nejmenší lyžařky. Kdo si zkusil jet na prkýnách bez hran, pořádné struktury mazání a s bambusovými hůlkami,

ví, že to není nic jednoduchého. Do budoucna se třeba kategorie výlučně ženských štafet ujme, při letošním ročníku už byly ženské týmy dva.

A jak probíhají přípravy mužů? Pod heslem „Nic není třeba uspěchat“. Večer před závodem se svítí v garážích a kůlnách na Božím Daru. Hledají se potřebné komponenty do vázání, bot nebo hůlek. Mazání v minulých roční-

cích prošlo testovacími zkouškami od sádky, vosků až po Beche-rovku. Sestava je předběžná. Jak říká kapitán týmu Kulhoš: „Na jednotlivé úseky nasadím závodníky až dle momentální formy.“ Ta letošní byla opravdu skvělá a gratulujeme Telemark Teamu k vítězství, které podtrhla nová trofej od abertamského řezbáře Jiřího Laina.

Martina Poštová

Bramborové knedlíky – kluzky

Zimní masopustní období je mimořádně vhodné pro bezmasé pokrmy. Protože mezi Krušnohorci jsou pověstné tzv. knedlíky kluzky, podíváme se do sklepa se zásobami, jestli se tam nenacházejí brambory, které již v lednu trochu mění složení škrobů a umožňují rozličné úpravy. Kluzky se vám podaří uvařit i v zemích, kde nejsou k sehnání mouky v takovém sortimentu jako u nás v Čechách.

Suroviny

1 kg vařených brambor, 2 vejce, 140 g Solamylu, 140 g dětské krupice, 1 lžička soli

Postup

Oškrabané uvařené studené brambory postrouháme nebo umeleme na masovém mlýnku, postupně smícháme a propracujeme s ostatními surovinami.

Pokud se těsto lepí, přidáme trochu Solamylu.

Z těsta tvoříme koule nebo válečky. Knedlíky dáme vařit do vroucí osolené vody. Až vyjdou nahoru k hladině, tak jeden vyndáme a vyzkoušíme. Je-li uvařený, máme přípravu za sebou a můžeme podávat omaštěné máslem, sádlem se škvarky s kysaným zelím apod.

Recept byl vyzkoušen projektovým týmem SOŠ a SOU Nejdek v projektu Erzgebirge/Krušnohoří kulinarisch erleben – Regionale Küche als Ausdruck einer (wiederentdeckten) gemeinsamen Identität im sächsisch-böhmischen Grenzraum – Kulinařské zážitky v Krušnohoří/ Erzgebirge – Regionální kuchyně jako výraz (znovuobjevené) společné identity v sasko-českém pohraničí.

Josef Dvořáček

foto: Kateřina Budínová

Kartoffelklöße

Zutaten

1 kg gekochte Kartoffeln, 2 Eier, 140 g Kartoffelstärke, 140 g Kindergrieß, 1 TL Salz

Zubereitung

Gekochte oder kalte Kartoffeln

fein reiben oder durch den Fleischwolf drehen und mit anderen Zutaten vermischen. Bis der Teig klebt, ein wenig Kartoffelstärke hinzugeben. Vom Teig Kugeln oder Rollen formen. Knödel in siedendes Wasser geben, wenn sie oben erscheinen, können Sie die Klöße herausnehmen und servieren.

VÁŽNĚ NEVÁŽNĚ

František Nepil v krásné pohádce „Já Baryk“ popisuje měsíc březen jako měsíc mžourání, protože v březnu přichází kdekdo k sobě a mžourá na svět. Nejinak tomu bylo i v naší zoologické zahradě. Po zimním spánku se zvířata pomalu vracela do svých výběhů a na

svět přicházela i nová mláďata.

Z jara obdržela zoologická zahrada od prodejců z nedalekého tržiště v obci Breitenbach (Potůčky) zajímavé mládě. Připletlo se jim zřejmě do zboží dováženého z dalekých krajín. Zoolog Hans Hasehof díky skřehotavému hlasu

připomínající smích pojmenoval samičku zvláštního sladkovodního tvora lachten lachennes (lachen = smích). V zoologické kronice se našel zápis o jejím neobvyklém vzrůstu.

Z korpulentního těla se tyčil protáhlý krk, který přisuzovali

její zvědavosti. Neustále se totiž natahovala přes vysoké bariéry sněhu, toužila po svobodě a snažila se ze zahrady odplavat na místní koupaliště. Proto ji musel syn zoologa, malý Davídek Hasehof, hlídat na oslíku podél břehu Bystřice.

Zvíře utěšeně rostlo, rostl i objem jeho denní stravy a bohužel se tím stalo pro zoologickou zahradu ekonomicky neúnosné. Náhoda tomu chtěla, že Hans Hasehof při pracovním setkání v Karlových Varech vyprávěl doktoru Watsonovi o jejich Lachennesce. A protože doktor Watson byl Skot a výborný byznysmen, shledal šanci skvělého obchodu, tedy pokud bude mít takové zvíře v jezeře u svého hradu.

Zápis v zoologické kronice končí informací o prodeji a stěhování zvířete. A tím i skončila šance dostat Pernink na špič světového turistického ruchu.

Martin Liška

POZDRAV ZE ZOO
PERNINK

Lachenneska trpělivě čeká, až se děti vydovádí

KIWI CUP 2016

26. ROČNÍK

paralelní slalom v disciplínách:

TELEMARK DOBOVÝ
TELEMARK NOVODOBY
LYŽE

občerstvení u Kiwi baru
věcné i věcné ceny
vyhlášení na Kiviplese v hotelu Slunečnád

kdy: **19.3.2016**
 kde: **Boží Dar - Neklid**
 startovné: **50Kč** děti **20Kč**
 prezentace: **10.00h**
 start: **12.00h**
 večer: pokračování prvního Kiviplesu, na hotelu Slunečnád

doprava z Ostravy n.O. tam i zpět na tel.č. 736 505 684
 www.odluzenikv.cz
 www.telemarkteambozidar.cz

TRUHLÁŘSTVÍ DORAZIN ABERTAMY

Vám nabízí
Srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny
Novinka – řezba motorovou pilou

www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:

Sokolská 406
 362 35 Abertamy
 tel.: +420 725 891 545
 e-mail: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

Tel.: 608 318 420
E-mail: kominy@2jk.cz

- ČIŠTĚNÍ
- VLOŽKOVÁNÍ
- PORADENSTVÍ
- OPRAVY KOMÍNŮ
- POVINNÉ KONTROLY

Ski areál Potůčky

www.skipot.cz

parkování u vleku
 půjčovna vybavení
 dětský vlek
 bistro
 večerní lyžování

S láskou k lyžování

SKIPOT

Krušnohorská Apatyka

*...to nejlepší z našich
Krušných hor.*

Bylinné
oleje
masti
tinkture
čaje
specialitky
poradenství
e-shop
herbář

Naleznete cestu zpátky
k přírodním zdrojům
bez chemie a jiných
podpůrných prostředků

- 100% přírodní produkty
- Natura Krušných hor
- Ruční domácí výroba
- Ruční sběr bylin
- Regionální produkt

www.krusnohorskaapatyka.cz

LESY JÁCHYMOV

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST

- ❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

- ❖ certifikované stavební řezivo
- ❖ paletové přílezy
- ❖ řezání střešních krovů na zakázku
do délky 10,5 m
- ❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

HORSKÝ STATEK ABERTAMY s. r. o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Farní 28

Nabízíme
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné
kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí,
vepřové a jehněčí maso
z vlastního chovu.

Otevírací doba: pondělí až čtvrtek 11-16, pátek a sobota 8-17, neděle 10-17
Tel: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz

OČNÍ OPTIKA

Marketa Tomková

pondělí až pátek
08:00 - 17:00

Sokolovská 1621
356 01 Sokolov

tel.: 352 669 406

u nás si vyberete...

www.optika-tomkova.webnode.cz

AQUA
CENTRUM
AGRICOLA

**AQUACENTRUM
AGRICOLA**

JÁCHYMOV

SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m
- dětský bazének s vodopádem
- Kneippův chodník
- tobogán
- finská sauna, infra sauna
- a parní box
- whirlpool
- letní terasa s lehátky
- wellness procedury
- suché uhlíkové
- a radonové koupele
- relaxační masáže
- parafinové zábaly
- rybičky Garra Rufa
- skupinové lekce
- Aqua fitness
- /na objednávku/
- solná jeskyně
- kryokabina
- fitness a solárium
- kadeřnictví
- kavárna

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 415, 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@lazenejachymov.cz
www.aquajachymov.cz

www.lazenejachymov.cz

LÉČEBNÉ LÁZŇ
JÁCHYMOV

apartmány
ENGADIN
BOŽÍ DAR

APARTMÁNY NA BOŽÍM DARU

BOŽÍ MÍSTO PRO SPORTOVCE

PRVOTŘÍDNÍ ZÁZEMÍ PRO KVALITNÍ TRÉNINK

- pro jednotlivce i velké týmy
- profesionály i rekreační sportovce
- trénink a relaxace ve vysoké nadmořské výšce

CYKLISTIKA • BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ • BĚH

RELAXACE • REGENERACE

HORSKÁ CYKLISTIKA • SKIALPY • SJEZDOVÉ LYŽOVÁNÍ

VYMĚŇTE BRÝLE

DIOPTRICKÉ

ZA SLUNEČNÍ

K laserové operaci očí luxusní sluneční brýle ZDARMA.

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

**VŠECHNY
OČNÍ OPERACE
NYNÍ
I NA SPLÁTKY!**

OČNÍ KLINIKA NEMOS

telefon: 733 594 993
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

Výstava Abertamské rukavičkářství
Ausstellung Aberthamer Handschuhmacherei

9.1., *23.1., 6.2., *27.2., 12.3., *26.3., 9.4.,
*23.4., 7.5., *21.5., */*11. + 12.6., 25.6.2016
13:00 - 17:00

* Ukázky výroby rukavic / Handschuhherzeugungsvorführungen
** Abertamská pouť / Aberthamer Fest

Městský úřad Abertamy / Gemeindeamt Abertham

Skupiny i mimo otevírací hodiny po předchozí dohodě na:
Gruppen auch ausserhalb der Öffnungszeiten
nach vorheriger Absprache unter:
728 550 146, rudalo@seznam.cz

VÝSTAVA 40 let CHKO Slavkovský les

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
DUBEN až ZÁŘÍ
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II. odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POREZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711